

ACADEMIA ROMANA.

DOCUMENTE
DINTRE 1769-1800.

COMUNICĂRI

DE

V. A. URECHIA

Membru alii Academiei Române.

EXTRASŪ DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMANE

Seria II. — Tom X.

Memoriile Secțiunii Istorice.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMANE

No. 42. — Strada Colțel. No. 42

1889.

Prețului 40 bani.

Innr. A. 70. 369

021508

ACADEMIA ROMANA.

DOCUMENTE
DINTRE 1769-1800.

COMUNICĂRI

DE

V. A. URECHIA
Membru alŃ Academiei Române.

Donațiunea Maiorescu

EXTRASŪ DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMANE
Seria II. — Tom. X.

Memoriile Secțiunei Istorice.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE
No. 42. -- Strada Colței. No. 42
1889.

C 112034

B.C.U. Bucuresti

C112034

DOCUMENTE DINTRE 1769—1800.

COMUNICĂRI

DE

V. A. URECHIA

Memburu alu Academiei Române.

Sedinta din 18 Novembre 1888.

«*Arhiva Românească*» a d-lui M. Kogălniceanu a publicatū mai înteu o serie de documinte relative la invađiunea muscălăescă din 1769 și înainte, în tomul I (pag. 129), sub titlu : **КОРРЕСПОНДЕНЦІИ КЪ ПЪСЦІА.**

A doua serie de acte politice din aceeași epocă a comunicat-o D. D. Sturdza d-lui Teodor Codrescu, pentru «*Uricarul*» seū. D. sa le a reprodușū în tomul al VI-lea (Iași 1876).

Mai recentū a introdusū unele acte d. C. Erbiceanu, în «*Istoria Mitropoliei Moldoviei și Sucevei și a Catedralei mitropolitane*» (București 1888), la pag. 67, 302, 303, 304, 315, 317, 318, 321 etc.

Credemū că nu va fi fără de folos pentru istoricii români, să le punemū la dispozițiune și mica noastră culegere de documinte needitate, mai tôte cu referință la acesteășī evenimente dintre anii 1769—1800, cum și câteva din cele greșitū editate.

Eatā-le în ordine chronologică :

No. 1

«Cu mila lui Dumnezeu Noi Ecaterina a II Impărătesa și singură stăpânitoare a tōtă Rossia etc. etc.

Pre o sfințiilor Mitropolit și Episcopi a nōstrei Cnejiei a Moldaviei.
Pe cât voă vā este bucurie a videa acum pre sine-vā și pre tōtă

blagocestiva cnejie a Moldaviei slobođiți de sub giugul, nevolnicia și robia neîmpăcaților vrășmași ai crucei Mântuitoriului nostru, atâta și insum nouă ne este cu priință, că înțelepciunei s'ele cea întru tot înaltă au fost voia să întrebuițăm armele noastre instrument spre seversirea acestui pentru totă creștinătatea atâta de folositoriū lucru. Lumea scie îndestul și prea îndestul, că acest tinguitori resboiū nu de la noi urmază, ci că numai din nepăzirea credinței de cătră Pórta Otomanicéscă și de urăciunea ei cătră ocrotirea care am dăruit noi în Polonia pravoslaviei bisericei noastre a răsăritului ce întru nevinovăție și silnicesce se împila.

Noi fără îndoire nădejduind ca domnul puterilor cel ce au blagoslovit pană acum prin atite de mari și însemnate izbândi cea cu dreptatea noastră și a sa numai cătră o singură apărare a sfint numele seū rădicată într'armare, nu va conteni și de acuma a o incununa cu izvorul binelui seū, încă mai pre sus, atât spre imblanđirea sălbaticéi rēutăți a Agarianului, cum mai virtos și spre ridicarea slavei creștinătăței cei căđute la reserit. Voi pre o sfințiților Mitrop. și Eps. ca nescé mijlocitori ai norodului vostru cătră pristolulū dumneđeescu, înălțați pentru aceea cu unite buze și cu unite inimi, inaintea celorū fără de sânge jerfelnice, fierbinți rugi și cereți cu umilință, cu credință și cu nădejde, ca drepta celui întru tot puternic se fie deapurarea cu armele nostre, spre îngrădirea însuși a vóstră despre năvălirea necredincioșilor, dar apoi pe lângă acesta încă și ca nescé păstori ai sufletelor blagocestivei turme ce v' este încredințată, să întrebuițați pretutindené și de a pururea osirdnica vóstră îndemnare, ca tot norodul Moldaviei, de la mic la mare și atât tot de obște cum și fiește care osebitū, cu rîvnă să se sirguiască a se face pre sine vrednici acestiia, cu tária credinței și a creștinesculū giurământ, cu care ei prin cuventulū mântuitoriului și strasniculū județ, cu atita sfințenie și praznuire s'aū legat cătră noi, neîngăduindu-se pre sine nici de cum a se vîna din niscaiva placute făgăduinți, seū cu iubirea de argint a Iudei celui ce s'aū pus înainte vrășmașului a totă creștinătatea. Drept acela Noi iată că pre voi și pre tot blagocestivul norod al Moldaviei pre

aceste anume ve incredințăm, că dupre măsură credinței și a osir-diei voștre cătră slujba noastră, care este atâta de aprópe lipită cu slujba bisericeii lui Christos vom măsura a noastră catră voi milă, bună-voință, apărare și ocrotire, cu care aceste ș'acum socotindu-ve de pre o parte de adeverații ei fii și despre allă parte de ai nostri credincioși și iubiți supuși, ca o maică iubitóre de fii ne aflăm cătră voi într'o bună plecare.

S'aú dat la St. Petersburg, de la nasterea Mint. Hr. la anii 1769 Dec. 16. iar al împărății noastre al 8-lea.»

(L. S.)

Copiă dupe un exemplar tipărit, aflat de mine la Mitropolia din Iași, în 1886.

No. 2

Proclamațiunea grafului Petru Rumianțovú, din 1770, Noemvre 29. Este tipărită pe fóiă volantă, astăđi aprópe imposibil de găsitú.

Stilul și limba acestúi act sunt din cele mai rele.

*A ímparatescei mării singurá stapanitóre a tótú Rusia íntru tot milostivei stapâncei méle, general Feldmarșal stăpînitoriul armicei, a Malorusiceii generalul Gubernator, coleghicei prezident, a Rusiceii, a ordínei sfinților Apostoli Andrei, Gheorghie și Alecsandru Nevului, Golstiuscului S-tei Anei Cavaleriú, cu cel
mai jos iscălit,*

Tuturor Cnejiéi a Valahiceii, cinului Duhovnicesc, oștenesc, orașenilor, breslașilor și a locuitorilor de obste, la toți deosebit arêtam.

Voi ați auzit și ați văđut tóte lucrurile, cu care íntru tot puternicul D-deú aú blagoslovit cu pricina dreptăței și armele Rusiceii ínt'răcéstă vară ín multe biruințe și fórte slăvite s'aú aretat asupra necredincioșilor mahometani.

Iată gonind pre biruiții cel mare vizir și hanul Crimului, care prin perderea puterei sale aú cunoscut puterea celor ce s'aú ostit íntru numele lui Hs, și acoperinduse cu rușine și cu nevoile, s'aú depărtat de la armele Rusiceii pedep-sindu-í pre dinșii pentru a lor mândrie și nedreptate, așeđându-se ostile ín toat augustineii stăpínei méle până la marginea Dunării.

Iată cetățile a neprietenui, Akkerman, Kilia, Ismail, Braila și Benderiul s'aú întors ín cenușe pentru dirjia lui, cu lucrarea sabiei i'aú plecat, aceea ce ține

Skipetrul și aū izbavit noroadele de la cel mai pré greu jug; aceste cetăți noroadelor, față arată, cu câtă putere acoperemântului stăpînei noastre, și cu cât acelui pré înaltă mână ajutoarează, întru tot locul cu prea înaltă Impărătrîței socotința.

Întru această punere eū cătră voi locuitorilor a Cnejei Vlahiei, întru anteiū arēt, știind că mai mare bucurie și osirdie veți lua voi întorcînduse cătră voi ostile Rusiei, care aū isgonit pré Turci și care acum încă mai mult pămîntul vostru din jugul turcesc v'am slobođit.

Măcar chiară a vóstră vedere fără de uimire aū știut, pricina cé adevărată, pentru care ostile noastre mai înainte de acésta nevoite aū fost din Bucuresci a eși, ci pentru mai mare credință, eū Voao voiū spune despre partea mé: Nimică altă n'aū fost aceea cu vr'o pricină, fără cât a cunoșce pentru gîndurile neprietenului, ci el cu tóte puterile lui și cu mult număr stringînduși din departatele locuri de supt stăpînirea lui, s'aū îndreptat peste Dunăre, în stînga Prutului, pentru aceea și ostenii noștri aū fost datorî aicé să se stringă, ca odată cel mare vizir cu ostenii acolo să se sfarme și să se isgonescă peste Dunarea. Ci noi lui D-đeu slavă și mulțămire am făcut, întărind pe tot ceasul marginea Dunărei întru stăpînirea noastră. Iar prin aceste și mai mare pază este pentru pămîntul Valahiei.

Cu câtă nepriință aū fost acésta pricină o ostilor, ci și pre lingă aceea nu de tot aū fost lasați, măcar că ostile aū fost depărtate de la granița Valahiei și aū stătut ostinduse tótă vara nepărăsinduse părțile cele gătite a ostilor la amêndouê margenile Siretului cu socotința la lucrurile neprietenului în pămîntul Valahiei, și dear fi el acolo să se întărescă a strica orî ce tiranie asupra locuitorilor, noi am fi lăsat și mai nainte a merge spre stricarea lucrurilor celor réle. Ci acum când toate puterile a neprietenului s'aū stricat și s'aū isgonit peste Dunare, când ostile céle biruitoare a Rusiei acoperind marginea Dunărei, s'aū dat odihnă tuturor locuitorilor de această parte, laudând pre D-đeu, ajutorul nostru; ca să se întorcă tot omul cătră lucrul său, lucrătorul de pămînt să și pună cătră lucrul campului, mesterul cătră lucrul său, iară vîndătoriul cătră a sa agonisită, incredințânduve că cu adevărat v'ê nădăduesc, că ostile de la prea milostiva stăpîna mi s'aū incredințat, aū facut tare apărare împotriva tuturilor năvălirilor cari ar fi putut a sfarma cu buna voire cei ce sunt uniți împărătescei mării. Eū înca indoesc mai cu credință întru acea v'ê nădăduesc, că milosirdia și iubire de oameni întru tot Augustinei singură stăpînitorei noastre, se întinde, nu numai cătră pravoslavnicii creștini ai pămîntului vostru, pentru cara fără de măsură milă și bunătate, ci tóte orașele stăpînirii turcesci, iar mai osebit în pămîntul Craiovei locuitori și tóte legile, macar și singurî Turcii, numai ei mai cu vrême, din bună voie să alerge sub apărarea și stăpînirea Impărătrîții a tótă Rusia și împotriva oștilor împărătești să nu se

scóle, apoi vor locui în casele lor făr de nevoie și ostile a Rusiei nu se vor atinge cătră dênșii, nici cătră averea lor nici la o întimplare a nu-î lăsa cătră partea bunătăților lor.

Cătră sfișitul acesta, cu me pun cătră bună nădejde la oserdia vóstră și bună voire a tuturor locuitorilor pământului Vlahiei, ei vėdend osteneła oștilor Rusiei, întru sfărîmarea neprietenelui celui de obstie, și lunginduse încă și acum eu osteneală spre paza lor nu se vor părăsi a arėta cătră osteni bună priință și vor face parte, după puțină dintru a lor hrană pentru hrana ostenilor și cu cât a lor va fi silință, cu atata va fi cunoștință și mulțămire, cu tóte cele arėtate mai sus de mine, pentru folosința locuitorilor aceluï pământ a vė păzi negreșit.

Și s'aũ dat în Tirgul Iașului, anul 1770 Noembrie 29.

și la adevėrata scrisóre a strălucirei sale așa este iscălit :

L. S.

Graf Petru Rumianțov.

N.B. Acest document de stil oribil, scris de sigur de un necunoscător al limbii române, este publicat în o foie volantă dublă, devenită de o varitate estremă.

No 3.

Altă proclamațiune tot din Iași datată, la 1771 Februarie 4, adresată «Către Norodulũ Cnejei Moldovei.»

«Grafulũ Petru Rumianțovũ, a împărăteștei sėle mării singurã stăpănitóre a tótã Rusia întru totũ milostivei stăpănei mele, generalũ Feldmarșal, stăpănitorulũ armiei a Malorosiei gheneral guvernatorũ, coleghiei prezident al Rusiei, ordenei sfinților apostoli : Andrei, Gheorghie și Alexandru Nevului și al golstipscului șfintei Ane Cava-lerũ. Fac tuturor și fiștecărui deosebitã înștiințare cui se cade a ști :

«Norodul Cneziei Moldaviei, cu mâna cea pũternicã a împărăteștei mării, a mele întru tot milostivei stăpână, pentru slobođirea de sub jugul Mohametanilorũ, și fiindũ îngrădiți cu paza împărăteștei mării, tocma la mijlocul oștirei se folosește fiște care cu cea desevarșită odihnã. Și s'aũ ridicatũ de asupra norodului tóte strinsurile birului, care cu simțire aũ auđitũ, spre milostivirea și a iubirei de ómenĩ ce saũ întemeat asupra norodului, cu stăpănirea împărătescã. Er neprietenul nostru cel de obștie mult s'aũ surpat purtându-se

cu multe feluri spre stricăciunea norodului. Dar n'aŭ pututŭ nici într'un chip ca să le strice, ce acum chiar pentru dinșii fiind nevoiți a se apĕra.

Ci către cele săvârșite și prea înalte socotințe, întru tot augustinăi năstre stăpână, locuitorii acestei cnezii se cade ca să-și pue nădejde și cu întărire pentru odihna lor cea din lăuntru sporind spre folosința nebiruitei și de D-đeu blagoslovitei arme împărateștei mării. Și norodul cel din lăuntru Cneziei, cu acea odihnă să se îndulcăscă și să fie păzit de tóte strâmbătățile și năvălirile, ci și de cătră făcătorii de rele, cari s'aŭ fost înrădăcinat supt muncitorii varvari să fie păziți. Și pentru aceia dupe bună plăcere a ei, mi-aŭ poruncit întru tot milostiva stăpână, ca toți și fiește-carele ce se află sub stăpânirea cea blagoslovită a ei, să se folosască după putința și averea lui, căci, nu voește întru tot milostiva stăpână din venituri a spori la hasnalele ei, cu care s'aŭ fost însărcinat noródele despre neprietenii creștinescului nume, dar s'aŭ silit încă și cei ce aŭ urmat lor de aŭ îngreueat pre ticălosul norod.

Măcar că multe înștiințări imi vin cătră mine, și-mi este multă jale pentru locuitorii acestei Cnezii, osebit satele nu rar zugrumași se află de către cei puși pentru paza rânduelelor și folosul norodului și strîngînd veniturile sub numele haznalei împărateștei mării, fac asuprelă, prădăciuni ticălosului norod, care pentru multele supărări nu-și pot câștiga îndestularea lor, neștiindu-și dreptatea cea cu îndestulare : Inșă din cei putincioși și bogăți, și mult asămănarei acelei se asămână stricarea și prădăciune la ticăloșii cei ce o pătimesc.

După datorie s'aŭ legat a păzi pre norod de tóte greutățile ca aceste. Eŭ mă silesc a lătura mâna spre perderea a tóte la cele ce se ieŭ cu sila și fără de orânduială peste măsură cu darea birului și altele, și a se tăia din tóte cele ce pre lângă aceste aŭ eșit rĕu trebuitoare. Decĭ către întemeiere cu bună orânduială și dreptatea judecătorilor, înainte li puiŭ cumpene de folosința divanului, cât și ispravnicilor : Că toți locuitorii acestei Cnezii către tóte trebuințele să-și afle judecată și milă, odihnă și îndestulare, fără frică, atăta

cât să cunoască a Ei iubire cea de oameni pentru a lor socotință și miloserdie, acei nemărginite a noastră stăpână și mult bine să aștepte și mai la bună orânduială. Și după aceea, fiind toți instrimtorai și păgubiți, de va fi la o cercare a lor asupra cuiva, ori de la divan îndestulare nu vor avea, care este slobodă și ușile deschise, aducându-și cătră mine cu dreptate a lor jalbe, căci se cuvine a păzi pe cei sugrumați și va face aședare celor asupriți, judecata cea dreaptă. Ți împotriva acei care a face lor stricăciune și pagube și ca niște stricători odihnei țerei oprind norodului a se folosi de-sevârșit cu milele Stăpânitoare, care revarsă norodului milă de ajuns, pedepsă puiū; este un punct din cele dintei după datoria mea, și toți pentru acesta să aibă înștiințare. Acastă filă în public pe la biserici stringându-se norodul și la locurile cele numite să se cetască.

Datu-sa în gasda cea mare.

Și s'a dat în târgul Iașului, anul 1771 Fevruar în 9 zile.

Și la adivărata scrisore a strălucirei séle așa s'a iscălit :

Graf. Petru Rumianțov

Locul
peceței

Dupe foia 4° mare, tipărită ce se păstrează la Mitropolia din Iași.

No. 4.

La 1773 Aug. 16, s'a tipărit o carte în formă de adresă către o comisiune însărcinată a face un codice de lege pentru Moldova; adresa are această titulatură :

« *Invățătura a însăși stăpânitoare mării Ecaterina II cătră orinduita Epitropie pentru alcătuirea arătării a unei noue legiuitore condică, talmăcită pe limba moldovenescă și tipărită prin îndemnarea luminării sale general feldmaresal și a feliū de feliū de ordine cavalier și poruncitoriul Armiei cei dintei, graf P. Alexandrovici Rumianțov,*

cu t^otă osîrdia și cu cheltuiala prea osfințitului Mitropolit Gavriil, care s'a^u t^olmăcit^u de

Toma & logofet.

Acest precios document de o raritate extraordinară, îl aducem aci în t^otă întregimea, afară de instrucțiuni, care ocupă 239 foi.

Slăvitului General^u feldmarșal^u Poroncitoriul^u armiei c^ă dintăi^u, a Molorosiei General^u Guvernator^u, Prezident^u Malorosienest^u Colégi^u Ordilor^u Rus^ust^u împărat^uși a sfinților apostolului Andrei, oștencescul^u Marc Maceni^u și purtătorul^u de biruință Gheorghie de Crucea cea mare, a lui Alexandru Nérschi, și holșteiescul^u a sfintei An^ui Caval^uer^u,

Graf^u Petru Alexandru Rumianciiov^u.

Intru tot^u făcătorul^u mic^u de bine Smerit^u închinăciune,

E^u nu m^e înfățișez^u c^ătră Inalta Impărat^uesca Mărire a prea Puternic^ui și prea Milostive^ui Doamnei și Imperătr^uiții noastre (Luminatul^u, prea Înțeleptul^u și vit^uezul^u Arhistratig^u), ca să încununez^u cu laude sufletul^u Eⁱ cel plin^u de împărat^ust^ui daruri, sa^u să inal^u cu sunet^u biruințele sale c^{ele} pre slăvite ce a^u sădit^u pretutindena ca al^ui finic^u împotriva obștescul^u vrășmaș^u, făcend^u ca numai ar^uetarea armelor^u Eⁱ celor^u purtătoare de Cruce să cutr^umure inimile vrăjmașilor^u, întorcend^u taberile lor^u spre fugă. Sa^u să laud^u cu mirare ap^uerarea neamului creștinesc^u de c^ătră vrășmășasca călcare și cumpline. Sa^u să măresc^u liniștea, odihna, și pacinica petrecere a tuturor^u de obște în vr^ume de război. și c^{ele}-lalte ne num^uerate facer^ui de bine cu care s'a^u îndestulat^u de prisosit^u, mai v^uartos^u Patria noastră, după inalta a Eⁱ Mărir^ui buna voință. In-săși aceaste facer^ui de bine cu netăcute glasuri și cu ritoricească limbuție prefăcend^u-se intralte limb^ui, vestesc^u darurile ce încunjură scaunul^u Mărir^ui sale, încununează cu cunun^ui de laude aftocraticescul^u a Eⁱ Mărir^ui creaștet^u. E^u la cea de pe urmă nu îndrăznesc^u a pune suisuri în inima mea spre lauda legiuitorilor^u învățatur^ui ce se cuprind^u la ac^ustă împărat^uesca carte, ne avend^u puțința împreună alergătoare cu voința pentru alor^u înaltă covârșire. În vremea când mințile cele mai iu^ui a filosofilor^u celor^u din academiile evropii, ce cearcă în adanc^u tainile firii, și să p^urtă cu pohfală preste aflarea finții celor^u de supt^u soare, călătorind^u cu privirea până la ceale înalte și covârșitoare zidiri, și mai v^uartos^u covârșirea minții, un^ui împ^uerat^u între filosofii sa^u a un^ui filosof^u între împ^uerați, și după d^unsul^u a un^ui elin^u și după neam^u și după glas^u, a^u rămas^u la uimire pentru privirea ac^ust^ui prea slăvite veder^ui. La care nic^ui odinioară lumea nu s'a^u învrednicit^u a privi, nic^ui însuși Dumneșcescul^u Platon^u ce a^u legiuit^u cum c^ă atuncea vor^u fi cetățile norocite, când sa^u filosofii vor^u

impărați, sau împărații voru avea înțelepciunea ne despărțită de Schiptru și împreună ședetoare la scaun. Indrăznescu numai a arăta împlinirea datoriei mele ceî neapărate, și a îndemnării ceî cu multă râvnă a slăvirii tale pentru tipăritul cărții în limba moldovenească, care prin multa silință de iznoavă talmăcindu-se de pre limba grecească pre câtu au fostu cu puțință mai cu curată înțelegere, iată că s'au săvârșit. Patrioții miei voru numera aceasta între alte bune lucrări a slăvirii tale cea mai întâi și mai covârșitoare. Fiindu bine incredințați că de voru viețui supt aceaste folositoare pravile întru starea cea ne clătita a pronomiilor vechi, se voru face foarte norociți la politiceasca împărtașire, ca oamenii vacului celui în aurit. Slăvirea ta ai împlinitu și cu aceasta buna voință a întru totu avgustii Dómnii și stăpâni noastre, după cum cu ceale-lalte săvârșiri, a slăvitelor biruințe, și a apărării patriei noastre, unindu înțelepciunea cu vitejia, smerenia cu răbdarea, iuțimea isprăvilor cu întregimea minții, silința cu priveghearea, arătându-te vitează arhistratigă, înțeleptu poroncitoru, ne biruitu oșteanu, și la toate covârșitoru celor vechi prea vestiți arhistratigi pre câtu să poate chipul și asemănarea Impărăteștii Măririi. Eū încă cu smerenie amū săvârșitū lucrul ce mi-s'au incredințatū de cătră slăvirea ta cu talmăcitul și tipăritul cărții. După care îndrăznescu a dice: Fericite noroadele aceale preste care voru să împărătească aceaste pravile ce suflă cu totul dreptatea politiceștii împărtașiri, buna cuviință, cinstea cătră Dumneșeu, și dragostea cătră celu de aproape.

Alū slăvirii tale, cătră Dumneșeu fierbinte Rugătorū.

Gavriilū Mitropolitulū Moldaviei.

No. 5

Scrisoarea Grafului Rumianțov cătră Mitropolitul pentru pace. (1)

Cinstită a Preasfinției tale scrisore, de la 1 (orī 10) a lunii acestia m'am invrednicit a lua, din care am vēdūt pre osebită mulțămire toată dreptatea lăsând'o asupra mea, cu adevărată osărdie spre patria voastră, toate înștiințările din mine Preosfinției tale, și Preasfinția ta norodului toate incredințările, și învățăturile pentru nelipsitul acoperemânt, și voirea de bine voao ai împărăteștii măririi, a melii milostive stăpănitore, aședate au fost întru însuși adevērul, și acum mă cuceresc ca să fiū de săvârșit la aceasta îndreptate fiind că cu ajutorul lui Dumneșeu, norocitele și slăvitele curgeri ale armiei împărăteștii măririi, au apropiat sfârșirea oștirei, și cu dānsa au închiat fericita și folositoarea pace, între înalta împărăție Rusască, și strălucitoarea poartă Otomanicească,

(1) In Archiva Romānescă T. I, p. 239 este publicatū acestū actū dar fiindū fōrte greșitū ilū aducū aci după însași traducerea originală, ce o cedez Academiei.

cu mijlocirea aceea așezând deobște pace, și întărind norodului celui de o credință, toată negrija, și cele mai bune după putința odihni, anume :

1. Socotindu-se a tuturor locuitorilor acestor cnejii ori de ce fel de stare ar fi, nescăpând nimic, să-și păzască de plin, și în veci ținută a celor care au fost improtivori interesurilor, ori la o parte ori la alta, sau la o înlămpare ca aceasta de sunt și cu prepus să nu le se facă nici o răsplătire, nici pe alții să nu-și lase ca să le facă muștrare, stricăciuni și pagube, ori cu ce fel de chip ar fi, să-și lase după cinstea lor, și cinurile cele vechi, și să stăpânească acele cu care s'au mulțămît ei până la începerea oștirii, ca să poată trăi supt paza și acoperemântul legii și a obiceiurilor pământului, asemenea și cu moșile lor.

2. Să nu le sté improtivori la mărturisirea legii creștinești ori cu ce felu de chip ar fi, ci să fie slobođi la făcutul Bisericilor noue și la tocmitul celor vechi, după cum au fost mai înainte.

3. Să se cunoască și să se cinstească partea duhovnicească după cum se cade cu osebită cinste cinurile a celor.

4. Să se dea înapoi mănăstirilor, și celorlalți oameni moșile și alte acareturi care era a lor mai înainte, și s'au luat împotriva dreptății, pre lângă Brăila pre lângă Hotin, pre lângă Bender, și alte cetăți care se numia raele.

5. Să nu cee, nici să ie nici una felu de sumă de bani, după socoteala veche, ori de pe ce felu de cuviință s'ar cuveni.

6. Să nu cee de la dânșii nici un fel de dajdie pentru toată vremea oștirii, pentru stricăciunile ce le s'ar fi pricinuit lor într'această vreme, și încă pe doi ani socotindu-se de la legătura păcii.

7. După sfârșitul vadelii arătate, să se păzască iubire de oameni și mărirea de suflet, secotind dajdiile de bani să se ia cu mijlocirea prin triimesii depotați peste doi ani ; la darea acestor bani, nimene din Pașii sau alți dregători ori ce felu de obraz ar fi, să nu strămorească, ori să cee de la dânșii, ca să plătescă ori cu alt fel de numire să-și însărcineze, ci să aibă voe să se folosească, cu toate acele odihne cu care s'au folosit în vremile împăratului Sultan Mehmet.

8. Cnejii acestor două Cnejii să aibă capichihăi la Poartă, din creștinii din legea grecească, care vor purta grijă pentru trebile numitelor Cnejii, și vor avea corespondenții cu Poarta și să se cinstească de norod, drept să se folosească, și să nu se dea supuși nici la un fel de sâlnicii.

9. Însă voește asemenea Poarta, ca după pricinile amânduror acestor Cnejii, miniștrii ai curței Împărăției Rusești ce se află lângă Poartă, să poarte vorbe pentru folosul acelor două Cnejii și se apucă Poarta să i asculte după asemănarea prieteșugului și cinstea altor stăpâniri. Nu mai puțin pentru acia care vor socoti că nu le vine să trăească aice, și vor socoti să se strămute, s'au hotărât ponturi anume.

10. Toți unii ca aceia cu familiile lor de vor vra să-și lase Patria sa și la alte locuri să se strămute, să le dea voe să se strămute, cu toate averile lor și cu toate familiile lor, un an de țile, socotind vremea din ziua ce se vor schimba robii.

11. Asemine ca acestie din locuitorii orii din ce neam ar fi, ce au intrat în slujba Impărăteștii sale Măririi, cari vor vre peste vadeaoa pusă, cu toată familia lor și cu toată averea lor, să meargă cu oștile Rusești; dar de vor mai rămâne peste tot anul nici cu un felu de chip să nu se poprească.

Nici o indoeală nu este, că fiește carele iubitorii de Patria sa, nu va cunoaște iubirea de oameni și mila a ei Impărătești Măririi ca cei de o credință, care s'au folosit cu deplină pace, liniște și odihnă, și cunoaște de la înalta ei Mărire, milă și voire de bine asupra acestor Cnejii, cu care folosindu-se vor proslăvi numele măririi ei și facerei de bine. După acestea poftim pre Preosfinție ta să dai de știre la toate locurile această aducătoare de bucurie aședare, ca toți și fiește carele în știință să se aple în pace și fără de griji; dar cei care vor vre să se mute din Patria lor aiurea alegându-și loc pre larg, la Impărăția Rusască, pot să fie incredințați că fiește care după starea cinstii lui, și după măsura slujbei va găsi odihnă și sprijineală. 1774 Iuli 28.

Graf Rumianțov.— Din Ibrăila s'au scris.

No. 6.

După încheerea păcei pare să fie scris Mitropolitul Moldovei scrisoarea sa către Impărăteasa Ecaterina, cerându să continue a protege țera. Se vorbesce în scrisoarea de generalul consulului muscălescă, ceea ce nu puté fi decât după eșirea din țera a oștirea rusescă în urma păcei de la Iași și a celei de la Șiștov.

Actul acesta îl dăm sub No. 6.

«Prea înaltă și de D-đeu încoronată Impărătesă Ecaterina Alexievna singură stăpânitoare a totă imp. Russeiei, Coróna și slava a neamului creștinesc,

«A noastră a smeriților intru tot milostivă D-nă și făcătoare de bine.

«Eú smeritul mitrop. al Moldoviei, împreună cu toți cei din pastoria mea obraze bisericescă și politicescă, cari suntem miluiți cu mari faceri de bine și apărări, din mila și puterea cea de D-đeu dăruită a împărătescei vóstre măririi, prin această smerită și plecată

scrisore întâi mulțămim înălțimei vóstre pentru acea mare milostivire și protecție care dintru început ați arătat către această smerită a noastră patrie și cu toți, cunoscătorii marelor faceri de bine fiind și propoveduitori din neam în neam bunătății și apărării ce de către a Vóstră împărătescă mărire am cunoscut, atât în vremele trecute prin alte slăvite mijlociri, cât și în anii acestia prin privigheria și purtarea de grijă a împărătescului vostru (*lăsat loc liber*). Mărturisim pre *sinene* cu totul îndatoriți și supuși, pân la cei mai depărtați ai nostri, sub al înălțimei vóstre puternic acoperemint și sprijinélă. Asemenea bine nădăjduiți fiind la a înălțimei vóstre către noi cei de o credință împărătescă pronie, cu unite glasuri și cu umilite inimă, vėrsând lacrimi, cădem înaintea împăr. vóstre măririi și din adâncul sufletelor ne rugăm, ca și de acum înainte mai ales la stările împrejur a îngrozitorilor întâmplări ce acum ne încunjură, care sunt știute și pot să se arete de către al vostru numit împărătesc general consul, să nu fim uitați și trecuți cu vederea ci la toate cele nesciute de noi viitoare lucrări și urmări să fim miluiți și folosiți cu aceleași împărătesci ale vóstre faceri de bine protecții și apărări. Căci dupre D-đeu a vóstră împărătescă purtătoare de grije milostivire pentru noi iaste cea singură nădejdea și mângăerea noastră smeriților, cari de apururea suntem martori către țitorul a toate D-đeu, ca să ție și să păzescă pe înalți. Vóstră întru multe încunjurări a anilor cu vecinice fericiri și cu slăvite biruințe apărători și izbăvitori neamului creștinesc. Fie! Fie!

«Acei de D-đeu păzite împărătescei vóstre măririi, către D-đeu smerit și nevrednic rugătoriu *Mitropolitulă.*»

No. 7.

Graful Rumianțov za Dunaevski în 1787 Noemv. 12, din *Parosierca*, scrie Mitropolitului Moldovei spre a intra în corespondență cu el: «spre mîntuirea a multor creștini despre cele grele góne, numai cu suspinuri și cu slujbi grele. Promite ajutorulă Impărătesei.

Originalul în l. leșescă de sigur este la Mitropolia din Iași. D. Erbiceanu e departe de a fi publicat în «Istoria Metropoliei» toate do-

cumintele precioase de acolo. Cu deosebire d-sa a lăsat neutilizate documintele slavone.

Traducerea noastră pare a fi contimpurană cu originalul și după scrisore se vede, că traducătorul era un rus știind și ceva românește.

Сашъ тѣмъ хитръ дѣши чель рѣсекѣ.

Înalte ши прѣ Мшатъ феричите Стъише Митрополитѣа измънтѣашъ Молдоваей.

Плъ меѣ ѣтрѣ дѣхѣа сѣхънтъ изринте ши мшатъ ѣциинцать фѣхъторю де кине.

Îzdarъ este ançk a afla ѣкрединцарѣ и вѣжденіе үндей крецинхътатѣ мнжлочеше ши este кѣ чѣ адекъратъ ши ман маре легътѣрѣ а драгостен үнитъ, ши дѣшъ алхътѣриле ачесте, ши міе ман алесъ декътъ алтиле ѣмъ сѣнтъ ла цирѣ тоате вѣхътѣциле ашезъмънтѣрилар а превѣѣици тале, асеменѣ ши але меле кътрѣ превѣѣициѣ та кѣ ман вѣне ши кѣнокѣсте гъндѣри, пентрѣ каре еѣ пѣн ѣчепѣт кѣ ачѣктъ скрисоаре ѣтре амъндоав изрциле, ѣтокма спре ѣтрѣга ши вѣна афларѣ адѣкъндѣне ла ѣдаторитъ ѣдестларѣ ши ѣнзларѣ, сѣ каде кѣ үрмарѣ ши кѣ чѣ песте фирѣ кѣкѣрѣе ши кѣ адекъратъ мънгъере ка сѣ фіе пентрѣ мине ; прѣлѣнцирѣ ачеций тревй каре сѣ скрне este спре мънтѣирѣ а мѣаторѣ крецини деспре челе греле гоане, мѣнчи кѣ сѣспинѣри ши кѣ слѣжви греле, пентрѣ каре дѣшъ Дѣмнезѣ тоате нъдеждиле лорѣ сѣшъ пѣе, спре чѣ таре ши силникъ анзараре ши кѣ ажѣторюль ѣтрѣ тотъ авѣстинен ноастре, кѣ ѣтре чен марн, ман маре este кѣ бирѣницеле ши кѣ ѣдѣрѣриле, асеменѣ чѣ препрослѣхитен монархинен ши пе але ен дрепте арме ман кѣ нъдежде este ка сѣ ле пѣе ; спре каре еѣ кѣ тоате пѣтѣриле ши кѣ сокотинцеле ши дѣшъ амѣ чѣ нехотърѣтѣ че мамъ арѣнкатъ кътре драгостѣкоастрѣ ши а Молдоваей, нѣ w кон лѣсaw кѣ тоате пѣтериле мѣле, а w ажѣтора, ши кѣ ачесте силцирѣ ши ашезъмънтѣрѣ, кѣ чѣ ѣналтѣ сокотинцъ ши чинсте ѣ каре сѣнтъ ши рѣмъю, Плъ превѣѣици тале ѣтрѣ тотъ кѣчерничѣтъ ши аскѣлтѣтоаре слѣгъ.

Графъ Рѣманцовъ за дѣнаевскій.

Ноѣмврие 12 : зиле

1787 анѣль

Динъ Парофіевка.

No. 8.

O scrisore din 1787 Noembre, din **Внеажое**, semnată de un Protoiereu ală căruia nume nu ni-l dă scrisorea, căci este, din neno-

rocire în parte ruptă, dar pre care l'amă aflată din altă scrisoare de la 1788 Fevruarie 21, că se numia : Protoiereul Mihail Strilbiski.

Din cât se citește în scrisoarea această, destulă apare, că acestă preot era unul din spioni muscălescă, care era intermediarul corespondenței secrete dintre Rumianțov și Mitropolitul Moldovei. El se declară chiar talmăcitoriul scrisorei de sus a lui Rumianțov, căci acesta se temea «să nu se porțe (scrisoarea lui) pe la talmăcitori ce nu sunt la o unire în lucrările cele de taină.» Strilbiski dice, că a tâ'măcit'o «pe cât aū fostă puterea sciinței lui de limbă moldovenescă». De aci și din observațiunea scrierei lui (o dăm întocmai), se vede că el nu era Român din nascere.

Mai departe agentulă acesta secretă ală Rusiei, învăța pre Mitropolitulă, ca să arēte «număi celoră ce suntă la o unire și la o credință cu biserica Rēsăritulă, ca să se bucure și să să împle de nădejde, căci tōte puterile armiei s'aū pornit într'acēstă lună Noembre,» cu tōtă eara grea, ca să scōtă mai în grabă Moldova din grijiile ei. Invēța apoi pre Mitropolitul să fie pe generalul en chef în curent de tot ce s'aū mai întâmplat nou de la 14 Octombore, că acesta aū orēnduit pe malul Nistrului om împērătescū, care va aștepta rēsponsulă, număi fără zăbară, că oștile sunt pe cale, și ca să se scie câte câtă oște se voră orēndui și la ce locuri, unde suntă Turci mai mulți și unde suntă mai puțini, ca să se pōtă socoti suma cu puterea oștirei, că vor odată pe tōte părțile să cuprindă și să slăbescă toate... (lacuna începe aci). Din ceea ce a rēmas nerupt de pe acēstă filă a scrisorei, se vede că Strilbiski era recunoscută talmăciulă al lui Rumianțov pentru l. romănescă. El dice Mitropolitulă, să nu serie în grecesce, că pe la Muscali nu este cine să traducă din acēstă limbă.

Copie după scrisoarea protoiereului Mihail Strilbiskii (din «Кнѣжое»), de la 1787 Noembre 20, către Mitropolitul Moldovei.

Превосѣнитѣ ши марѣ стѣпизне Митрополитъ алă Молдовен. милостн-
кѣль мѣѣ стѣпизнь.

Плекчюнк мѣк чѣк сѣракъ ши смилитъ о адѣкѣ рѣнитѣк Преосѣнитѣн
талѣ ши мѣк роуѣ ка сѣк ам ертѣчюне кѣ фѣроѣ де вестѣ мамѣ дѣс де ла
каса мѣк. мѣкар кѣ .ѣн мѣлатѣ рѣндѣри ам трѣмѣратѣ кѣ трѣнѣла ши кѣ

ини ма деспре нице савжитор ай хатмансави. каре сав лхсдаты кз мз ва
 жска, нс попере чи тсрчере. осевнтъ де ачесте, не о савгз а лvk о .фнкисесе
 ди не савиц ка сз мз снсе снде сзнт, ши пентрс ачкка цнре нс цамъ
 дат, ка .ф. тревхндсте сз нс мз ций снде сзнт, ши ницй .ф. пренсе сз нс
 поци .фнтра деспре чиннека. Ачастз карте де ла фсадмаршалла ди не рсче
 ам тхлмхчнто не молдовене ши сав печеташнт де графсав Рсм. ка сз нс
 сз порте (sic) не ла тхлмхчнторий чен че нс сзнтк ла ѱ снирк .ф. лскрс-
 риле челе де таннз, нсмай четиндsw сз прк сокотици кз корвеле ей сзнт
 форте наате, кз дснз сксртареа лимвий молдовенецй нс поате сз ационгз
 ла .фнзлцимк ей. Дар не кзтъ амс (sic) фост пстерк цийнций ам тхл-
 мхчнто. Преосфинице та ка снх архипзсторю ши рзвниторю еснх пентрс
 православничй дин патрие Преосфиницй Тале, колиндъ кс ини ма пентрс
 .фнтрстарк тикхлосави народъ, ши адесз шри кзстхнд ла ссспинсриле лор,
 вине ан вои ка сз ле дескоперй ла мсави танна ачастз аскснхз ; дарз аратз
 нсман челор че сзнт ла ѱ снирк ши ла ѱ кредницз кс кисерика рзсзритс-
 ави, ка сз се есксре, ши ка сз се смпле де пздежде.кзчй тоате пстериле армией
 сав порнит .ф.трачастз авнз а ави Ноемврие ; некзстхнд ницй .ф.грижндсз
 де церсриле ши олтсриле челе неконтеннте, сз силескс май .ф. грабк ка сз
 скотъ (sic) дин грижиле (sic) не тикхлоса молдова. Мзкарз кз ес ши
 фзр де снсеа а превсфиницй тале, сав а коерилор цзрий амъ цйстк май
 вине че сз грзескс, ксмак пентрс превсфинице та ши пентрс коерин Молдо-
 вей, ашиждерк ши пентрс негсцинторий, аша ши пентрс ссспинсав народс-
 ави челави .ф.серчинат ши де тот прздаты ши сзрзчнтк, пентрс веннрк
 челорк стреннй, каре дин чен май мари Пашй, ансме кс пореклеле лор ши
 кс кзтъ сомз сав ашезаты не асксри, ши кзтъ захара ши фзнк, сав ши
 орзк, тоате ансме ши ла че локъ тоате лкм арзтаты. Ашиждерек ши
 превсфинице та кс чен че сзнтецъ ла сн гзндс, сз арзтаци тоате .ф. скрисъ
 че сав май .ф. нонтъ де ла вктоврие .ф. 14 ши пзнк акмс. Ши ачесте арз-
 тхндс, ши алтеле кареле ле веци цн сз .ф.цийницацъ не гензралсав аншефтз (sic)
 елмпта : кз генералла ав орзнтснтк ла малсав Нистрсави ом .ф.пзрзтескс
 каре ка ацинта рзснснсав, нсмай фзрз ззбавз, кз шциле сзнт не кале,
 ши ка сз се цие кзтъ осте (sic) сз кор орзндси ши ла че локс, снде сзнтк
 тсрчи май мсави, ши снде сзнтк май псцинй, касзсе (sic) поатз сокоти
 сома кс псткрк оцирий, кз вор одатз не тоате пзрциле сз кспридж ши сз
 сзбаскз тоат. . . (rupt).

мзхнирк молдовеи id.

пзринте авк молдовеи id.

кс тоатз цара молд... id.

ши де кзтъ веци тр... id.

ши кс мсавз ззбавз... id.

Ячеста че ва да ржашидак ва спне локсак пе шде мхрѣс
кзрице песте Мистрѣ, кзй локс есте форте прѣтоса. ши
де джнес нлиникъ сз нс кз теменц кзи нексент ши ла минте
ши ла ѡмклетѣ.

митере ла малсак id.
че есте орхндитк id.
кзндс ком тримете id.
аншефтѣ генералк id.
ла ачестс генералк id.
...веніе пе рсѣе, ши .ѣ id.
Графсак Рсманцов id.
есте .ѣ мало росѣе id.
Л. Росѣеі, дарз .ѣ id.
Кіевз ка сзй гзткккз id.
мжкар кз де ши рзмзн. .. id.
...асз полксриле маі .ѣ id.
полксрѣй гречеце сз id.
нилин'к нс сз гзсеце id.
сзнтз орхндит анче к... id.
пентрѣ тзлмзчитс id.
кон вени ши еѣ кс д... id.
кзтрз тоци, шй... id.

Протоіер....

1787

Ноємв. 20.

Дни княжое

NB. Această scrisoare pe care o dăm în ortografia originalului, ce-lu depunem la academie, ne arată că acestu protoereu (alü căruia nume l'am aflatü în altă scrisoare, ce urmöză la vale) era unü spion alü Muscalilorü, înainte de intrarea lorü în Moldova la 1788. Din scrisoare se vede pärtăşia secretă a Mitropolituluü țerei, cum și onesta purtare a Hetmanuluü țerei din 1787, hetmanuluü care simțise pre spionü și lü vestia ca de nu se astämpără ilü va juca, nu popesce ci turcesce.

No. 9.

Nici «Archiva Românescă» nici «Uricarulü» nu aü reproduşu proclamațiunea Impërătesei Ecaterina II, dată la 17 Februarie anulü 1788, din Petersburg, în limba românescă. Acestü act este tipăritü «la Tipografia Prea sfințituluü Sinod» în un f^o. dublu. Il reproducemü aci (sub No. 9), căci actuluü este de o raritate estraordinară și apröpe necunoscutü.

Cu a lui Dumnezeu milă noi Ekaterina a dooă imperatrița și avtokratoriță a toate Rusiilor. I procii procii pro.

Présfințiților mitropoliți alu Moldovlahiei, și alu Ungrovlahiei, de Dumnezeu iubitoriloru episcópi, cinstiilor cei din partea bisericéscă, cei de bună némú și către noi cu iubire credincioși boierí, ostașiloru, oroșaniloru, și tuturorú locuitoriloru, din (АКНЗ) domnia țerii Moldovei, și a țerii rumănești, a noastră împéroréscă buna voire și milostivire.

La toate descoperirile rezmiriților ce tot dauna fără dreptate au deschisú, sultanii turcești către Rosia; stremoși noștri și noi însuși stăpiniatori tronuluí Rosii luindú arme pentru apărarea, n'au fostú cugetu numai de a birui pe vrăjmașú, ci au fostú împreunatu cu acé mare rivná a noastră, spre a scoate norodu celú credinciosú alú lui Iisusú Hristosú, a izbávi biserica ortodocsiei grecești, din celú pătimitorú necinstitú jugú alú agarineniloru.

Celú dintru pré innăltime Dumnezeu ce au blagoslovitú armele noastre tofá dauna cu biruințe asupra vrăjmașuluí creștinescú, pentru cele ne cuprinse ale lui judecáři, n'au invretnicitú la acele vremi pe toți creștinii acestorú îndestulate pământurí, ce suntú căduți suptú chinuitoarea stăpânire a muametenilor, a práznuí eí cu bucurie pe acea desevirșită a lorú scăpare.

Si așa cu nádejde de viitoare fericire, sfârșindú cé de pe urmă a noastră rezmiriță cu turcii ce eí au remasú biruiți, amú întăritú prinú legăturile ce noi am făcutú la pace soarta a tuturorú locuitoriloru creștiní de la țara Moldovei și de la țara rumenéscă, cu acesté păzindu-le toate folosințele și bunele mijlocirí a stăpínirii părți duhovnicești, și mirenești, și deosebitú a tuturorú locuitoriloru. Dăspre o parte aveți înștiințare de bunătatea inimi noastre, și de acea părintéscă a noastră purtare de grijă pentru voi, ca pentru unú norodú ce este de o lege cu noi, care tot-d'auna au trasú și trage și acum la dinși al nostru acoperemintú; despre altá parte însuși simțiți cu grele inchipuirí, a cea ne sferșită reutate ce izvoráște dinú stăpínirea Sultanuluí turcescú, suptú care, oare puteți voi socoti măcarú o fi a nu ve teme de repunerea vieți și a averii voastre; uciderea acea chinuitá a ghicái domnuluí Moldovii, și a altorú ai dumnévoastre boierí, vá dovedește acea groaznecá pildá, cândú, de la curtea noastră pentru aceste neomenite urmări și pentru alte multe ce s'a făcutú in pământu vostru, s'au fostú dișú otăcăruierei turcești, cum că acele cu noi puse sfinte legăturí, ce deopște sântú știute, zătienescú de a face silá împotriva privelegiurilorú și obiceiurilorú voastre, și in locú de a se căi eí, neamú întâmpinatú numai cu răotatea cu înșeláciunea, și cu viclesugu, unite acesté cu călcare dá pravilá, prinú care de iznoavá au deșchisú rezmiriță.

Pentru acea a noastră ostășascá putere este pornitá asupra vrăjmașuluí, deci turcii năpădindú la hotarele noastre s'au întâmpinatú cu a lorú prăpădenie.

Dară după cum noi și la această de acumă întâmplare, iarăși și iară este în inima noastră a diafendevsi legea și ortodocsésca biserică grecească, și ca să aducem la norocitū stepānu cele creștinești noroade ce pățimescū dinū varvariceasca tiranie, întâiū dāmū în știre deopște pentru aceasta tuturorū lōcuiitorilorū din țara Moldovi și dinū țara rumānescă, cariī fiindū cā suferē vrājmașască gonire și prāpādenia ce li se face de către oștile turcești, dorescū de acea ortodocsésca și creștinescă legea, și hrānescū în inima lorū bună încredințare la diafendevsela noastră, acestorū ielū de oameni le făgăduimū noi deplinū acoperemāntū de la armele noastre.

Doao ale noastre puternice armii esū ca să biruésca pe acelu vecinecū vrajimașū creștinescū; curāndū o sumă de ostași dantr'aceste armii se pornescū la pāmānturile voastre, vorū goni pe turci din viețuirea lorū de acolo, și vorū întări a voastră ne primejduire, vorū fi pentru a voastră apērare împotriva feții neprietinilorū, și lōcuindū cu voi vor fi frați ai voștri. Urmarile trecutii razmirițe înecă suntū proaspete în ținerea minți voastre, odihna voastră dantracea vreme aū fostū mai bună și mai adeveratā de cātū acea dinū dīlelele păci; cu asemēné orēnduialā și dragoste vinū și acumū la voi ostași noștri; otcarmuitorii acestorū oști santū ai noștri feldamarșali Grafu Rumianțovū Zadunaieski, și Cnezu Potemkinū Tavriceskoī, iubirea de oameni și dreptatea lorū este îndestulū cunoscutā de voi; aceasta vadū voao o noao mijlocire de a voastră folosință; dumnévoastră boierī și toți povățuitorii țerilorū adunațivā într'o inimă și veniți spre întampinarea polcurilorū noastre, strangeți vitejii ostași ai pāmēntului vostru, și uniți toată puterea voastră cu ale noastre arme, pentru a birui pe turci pān toate lucurile. Acea rāvnitoare nu herbintelā silință a voastră va fi cu resplatire folositoare după cumū saū rasplatitū dā la noi mulți penra acele deosebite ale lorū slujbe la trecuta rezmiriță, cu multe feliori de daruri; așijderē și voi sfințita bisericescă putere pastori turmi creștinești luați paloșu celū duhovni-cescū, după cumū dīce cuvāntu lui Dumneđeū, deșteptați pe acei ce suntū chemați la arme ca să împileze pe vrājimași ce viforascū bisericā lui Hristosū; această de acumū vreme este acea mai bună, aceste zile, suntū cele folositoare; innălțați a voastră rugăciune către Dumneđeū, ca să trimitā din ceriū a sa milā la acei ce diafendevsescū credința ortodocsésca, să fie o stāpānire după cumū este o lege acea rusésca cu a voastră. S'aū datū la tronū nostru în orașu sfintului Petru, la luna lui Februarie, la 17 dīle, de la nașterea lui Hs: la anu 1788: din imperāția noastră la anu 26.

Locu
Peceți

La acelu adevăratū s'aū iscălitū cu însuși a ei
impērātesca mārre mână așa: *Ecaterina*.

Saū tipăritū în Sanctāpeterburgū la tipografia pré sfințitului sinodū.

No. 10.

In Februarie 21, anul următor 1788, Protoereul Mihail Strilbiski scrie Mitropolitului Moldovei, din *Breslau*. Ei spune că «graba dintâi a oștilor a fost, că era să calce Cazacii, ce sunt amestecați cu Tătarii, pe urma lor și Turcii în țara Leșescă, ca să o robescă și să o prade.» Arată care era planul de campanie al Turcilor, dar că le a fost planul în zadar, că Rușii s'așezat de la Kamenija până în dreptul *Ehurlucului* «și când va veni vremea, de odată pe toate părțile să intre în Moldova.» Dă informații de locurile unde este așezată oștea rusescă, și cere Mitropolitului, ca cu boierii înțeleși «să descoscă peste toate locurile sciințele ce se mai nasc nouă acum în Moldova, despre Țarigrad, de la Dunăre; Hanul unde este? și în cotro vra să mERGă? La Bălți cine mai este? Și cu câtă sumă? Tătarii de la **КОРНАЕ** cu Sultanul lor în cotro s'aș trasu? etc. Cine este păzitor în Iași, din Români aș din Turci? Vodă unde a eșitu cu urdia sa? Ce scie din Valahia? La Movila Rabăei cine este? La Hotin ce se face?... Cu Nemții cum se aș?

«Tote aceste Prea Milostiva monarhina voesc să le scie de la Prea osfinția Ta, cum și de la boierii ce voesc Rosiei binele.»

Dă apoi corespondintele sciri despre situațiunea în care se află Rumianțov și cum el trâmite informațiunile Mitropolitului la Impărătesa. Strilbiski a venit însuși la malul Nistrului cu o escortă de Cazaci să aștepte acolo răspunsul Mitropolitului.

«Prea osfințite părinte archipăstoriule al meu de bine-voitoriū,

«N'am lipsit eu smeritul și așternutul piciórelor preaosfinției tale a nu te înștiința cu cele trebuincioșe înștiințări, asemenea și celor ce voesc binele patrii sale: graba dintâi a oștilor a fost, că era să calce Cazacii ce sunt mestecați cu Tătarii pe urma lor și Turcii în țara leșescă ca să o robescă și să o prade, dar viind mai înainte oștile Rosiei s'aș lăsat și ei a o robi, cu tot șartul lor, care dice că aș pace cu Leșii, că era gândul și gătirea lor de o dată să lovască prin Ucrania și peste Nistru, că așa se așezase, cum va îngheța Nistrul îndată să triacă, căpora gândul le-aș fost în zădar. Că oștile Rosiei s'aș așezat de la Cameniță până drept Ehurlucul și când va

veni vreme, de o dată pe toate părțile să intre în Moldova, la Tighinaastă armii este, și până la Vozia, care și aceștia tot o dată vor să intre, așijdere și cei dipe mare, cum și cei ce sunt în potriua astor locuri și a Țarigradului. Pentru aceea este întârziere. Preașfinția ta vorbește și te sfătuiește cu boerii cari sunt întru una, și și voesc binele său și a țerei, îndemna-î ca să descosă peste toate locurile științele ce se mai nascu nou acmu în Moldova despre Țarigrad, de la Dunăre. Hanul unde este și încotro vra să margă? la Bălți cine mai este și cu câtă somă? Tătarii de la Cobile cu Sultanul lor în cotro s'a tras? și mai în scurtă unde se string cei mai mulți? în Iași cine este păzitor din boeri, aū din Turci și cu câtă somă? Vodă unde aū eșit cu urdie sa? Vodă de țara muntenescă se aude c'aū eșit cu urdie sa spre hotarul Moldovei, la movila Rabăei cine este la Hotin, ce se face, se string aū cum? cu Nemții cum se aū și ce vorbă se pōrtă printre Turci? toate acestea pré milostiva monarchina voesc ca să le știe, de la preașfinția ta, cum și de la boerii ce voesc Rusiei binele, și făcend înștiințare adevărată să o trimeteți cu acest om ală meu ce l'amă trimesă cu aceste cereri. Voescū ca să știți și aceasta, că cărțile ce vină la Gheneralul Baronă indată le trimite la Rumianțovulă, și Rumianțovulă și mai în grabă cu curierii le trimite către împărăteasa, de o înștiințază și de acolo vine orî ce poruncă ar fi. Gheneralulă acesta este mai mare peste totă armie Ucrăinei și toți Gheneralii ilă ascultă pre elă, iară peste dînsulă este mai mare Graful Rumianțovul, iară peste Rumianțovulă este Impărăteasa, și intra ceastă armie a Ucrăinei ea este Polcovniță. iară de veî avé ceva a scrie, care s'ară păre că nu-î cu cale a scrie către obrazile aceste mari, scrieți pe largū la mine, căci și acele prină mijlocirea mea le tocmăscu și să trimată și acele la Peterburh. veți și ști și acēsta că pe mine m'aū orënduit de amă venit la malul Nestrului cu câți-va Cazaci pentru slujba mea, și acumu așteptă răspunsulă di pe aceste cărți, și cu aceste rămăiū ală tuturor de obște slugă credinciosă și mijlocitorii binelui Moldovei. **Protoierei Mihailă Strilbiți.**

1788 Fevral 21

Din Braslavă tîrgușor.

Nurorii mele îi voescă tot binele și sănătate; eū suntă sănătos într'un locă cu feciorul meu Policar podporucică.»

No. 11.

Baronul Elmpta, din tîrgul polon Braslav, în 20 Februarie 1788 încă scrie Mitropolitului Moldav și-l întrebă direct: Ce se face în Moldova și de este ořeși-care adăogire a ostirei? (Turcii, de sigur) Baronul comanda armata din Ucraina, dar stătea sub comanda en

chef a lui Rumianțov. El recomandă Mitropolitului pe Mihail Strilbițki și spune Mitropolitului, ca să-i răspundă prin ómenii acestuia.

Прѣ ꙗналѣ прѣвѣщѣците Стѣпанѣ, Милостивѣ архипѣсторюле,

Сѣ мѣ ерѣцѣ, милостивѣ архипѣсторюле, кѣѣ ꙗкъ сѣпѣраре, ши бѣтеналѣ кѣ рѣгѣминтѣ мѣѣ, цѣс кѣ ан мѣатѣ грижѣ пентрѣс тикѣлосѣлѣ народѣ ал Молдовѣн, ашиждѣрѣ ши а нострѣ чѣ ꙗтрѣс тотѣ милостивѣ монарѣина кѣ ꙗчѣри де бинѣ ꙗгравѣ ле воѣще аѣи, ши ан словози прѣ ен де нѣвѣлирѣѣ врѣжмашилор че аѣ венитѣ пестѣ крѣшини ; пентрѣс карѣ невоѣ не естѣ ка сѣ цинѣм че сѣ ꙗчѣ ꙗ молдова, ши де естѣ бѣрѣшѣ карѣ адаѣцѣрѣѣ бѣирѣн ? Сѣ нилѣрѣс алтѣ нѣ мѣ ꙗкрѣдинѣцѣ атѣтѣ кѣтѣ прѣвѣщѣнѣи талѣ милостивѣлѣ мѣѣ стѣпанѣ, ши пентрѣс ачѣка мѣ рѣг сѣ мѣ ꙗдаторѣи кѣ ачѣстѣ ꙗ-цинѣцѣрѣѣ, ши ꙗцинѣцѣриле чѣмѣ вен тримитѣ, сѣ ꙗтрѣки ши прѣ чѣн че сѣнтѣ ꙗтрѣс ѡ ѣнирѣѣ кѣ прѣѣ : кашн ен сѣмѣ трѣматѣ ꙗтрачѣстѣ парѣте, принѣ оменѣи че вор ѣн орѣндѣнѣѣ де пѣрѣнтѣле Мѣхѣилѣ Прѣтопѣнѣлѣ Стрѣклѣѣѣѣѣѣѣ, ши кѣ нѣдѣждѣнѣѣ кѣ ѡ ꙗчѣрѣѣ де бинѣ ка ачѣстѣ дѣспрѣ парѣте воѣстрѣ, нѣ вѣѣи рѣмѣнѣ ꙗрѣде ꙗдаторѣитѣ мѣлѣцѣмѣриѣ, ши ꙗкрѣдинѣцѣрѣ сѣ авѣѣнѣ, кѣ еѣ кѣ амѣѣ чѣѣ кѣзѣтѣ ши кѣ чѣ ꙗналѣтѣ сокѣтѣѣѣѣ, кѣ чинѣстѣ амѣѣ а прѣтрѣчѣ,

ꙗлѣ прѣвѣщѣнѣи талѣ мѣрѣрѣѣ милостивѣлѣн архипѣсторю,

Прѣ плѣкатѣ сѣдѣѣ.

Барѣнѣ Ёлѣпта.

20 Фѣврѣлѣ 1788.

ꙗлѣшѣсѣѣ тѣрѣѣшѣор вѣрѣсѣлѣѣѣ.

личѣ сѣ портѣѣ ворѣѣ, кѣ ꙗ еѣшѣ ар ѣи чѣмѣѣ, мѣ рѣгѣ ши пентрѣс ачѣстѣ сѣмѣ ꙗцинѣцѣѣѣ.

No. 12.

Intârzierea armatei rusești de a intra în Moldova, după ce mulți boieri și chiar prelații bisericești se compromiseseră în fața Turciei, prin relațiunile lor cu Muscalii, îndemnă pre aceștia să adreseze către Impărăția Rusiei un apel rugând-o să grăbescă a intra oștirile, să-i apere de Turci.

Dăm, sub No. 12, acest act, al căruia original va fi de sigur în arhiva din Petersburg și care, prin o norocită întâmplare a rămas în copie în țără.

Prea înălțate general Feldmarșal, al nostru prea iubitoriu și de bine făcător Domn.

«Toamna în vremea când eram înviforați de fortunile celor mai cumplite spaime și frici pentru apropierea Turcilor și a Tătarilor ce într'acele zile ni s'au vestitū, au răsăritū ca o dulce rață de lumină în mijloculū nostru luminată cartea Înălțimei Tale, dintru care bine vestindu-ni-se pentru apropierea izbăvirei noastre, dicem a prea slăvitelor întru biruințe arme a Prea puternicei **Impărătești mării**, cu toții ni-am cuprinsū de o mare și nespūsă bucurie și înălțând cătră Ceriu mânele noastre, cu ochii vērșând lacrimi am dat mulțămitoare laude milostivulū D-șeu, pe carele din adîncul inimilor il rugăm ca să înalță slava vōstră în neconținute biruinți asupra vrājmașilor.

«S'au înțeles de cătră noi prē deplin și cu tōtă supusa plecăciune și cele ce Înălțimea ta prin a sa luminată carte bine voiesci a ne porunci, și cu toți din totū sufletul încredințam pre Înălțimea ta că suntem și vom fi cu toată osirdia credincioși supuși la toate cele după puțină slujbe cătră armia Impărătescii mării, cum și ispravnicilor și căpitanilor de pre la ținuturile din partea Nistrulū, după luminata porunca Înălțimei tale li se vor da de la noi trebuincioșele porunci, ca să aibă gata oameni cu sciința drumurilor să fie călăuzi împărătescilor armii, spre părțile unde vor fi rēnduite a mērgē. Așīșderea și pentru vite și alte ce vor fi de trebuință pentru hrana oștilorū se va face toată cea după puțină purtare de grijă, însă prea suntem îngrijați gătind aceste mai nainte de trecerea armiei, nu cumva hanul tătarese, după ce se va înscința, să trimită Tătari să le ia.

«Deci iarăși îndrasnim la acea părintescă bunătate și iubire de oameni a In. Tale cu toată plecăciunea și durerea ne rugăm: fi milostiv asupra acesteī ticăloase patrii, ca să se izbăvească pre cât s'a putē mai cu grabă de cumplirea primejdiilor ce o încunjură despre năvălirea Agarineanilor ce acum s'au apropiat, căci sciut să fie Înălț. tale, că într'aceste zile Hanul Tătāresc cu Tătarii săi și

cu un Pașă cu câtă-va sumă de Turci făcând poduri peste apa Prutului la țin. Fălciului, din jos de târgul Huși, îmblă prin olaturile acele trecând și întorcându-se și suntem coprinși de mare frică ca nu cum-va adăogându-se sumă mai multă, să îndrăznească a se sui și mai în sus și să facă stricăciune și perđare în norod. Drept aceea, iarăși cădând inaintea Înălțimei tale și vêrsând lacrimi, cu toată supusa plecaciune ne rugăm, ca să se facă toată grăbirea ce va fi prin putință cu trecerea și venirea împărăteștilor armii în pământul nostru, ca să ne izbăvească cu un ceas mai nainte de valurile primejdiilor, după înaltele făgăduinți a *Impărăteștei măririi*, care prin luminat manifest ni se adeverează, căci de nu va grăbi acest dorit ajutor ca să liniștească starea acestei învăluite țeri, apoi între alte ticăloșii ce pot să urmeze, nepuțând locuitorii să-și caute de prășila popușoilor și de semănat malaiul, — care acum este vremea acestora, — trebuie să se întâmple și o mare lipsă de pâne, din care să se primejduiască locuitorii a peri de foame în vremea viitoare.»

No. 13.

Rușii întârziează de a intra în campanie. Austriacii însă intra în Moldova, bat cete de Turci într'o întâlnire la Larga 3 ore mai sus de Iași, apoi în 8 Aprilie, Sâmbătă, intra în Iași un corp de 6—7000 ômeni ôste austriacă, fugăresc de aci ce Turci mai erau și prindă pre Domnitorul Alexandru Ipsilante, pe care-l țin sub pază.

Âustriacii însă vestesc boerilor, că nu potă să rămână în Iași, decă «de va fi una ca acesta, cunoscută și sciută este, că îndată Turcii și Tătarii ce sunt în părțile de jos ale țerei negreșit trebuie să ne ia în picioare și să pue sabie și foc oră pe unde vor ajunge.» Așia dic boierii în actul ce dăm sub No. 3, un apel nou către generalul *en chef* al oștirilor Rusesci, cu rugăminte ca să grăbescă a intra în țeră să-și scape de Turci.

Prea luminate gheeneral anșef (аншеф) al Nostru intru tot nădăjduit
mare făcător de bine.

«Ne mai remănându-ne altă nădejde ca să scăpăm de primejdia ceî de istov perderi, iată și acum, prin acest înadins trimis al nostru, năzuim iarăși la Înaltă Milostivirea a ei **Imperateștii măririi** și prin aceasta cătră înălțimea ta smerită scrisore, cu multă plecațiune și cu ferbinți lacrimi, cădënd cu toți de obște, parte bisericescă și politicescă, punem de față starea noastră cé vrednică de plângere, și céle umilite rugăciunile Noastre, ca să se milostivească spre noi Impărăteasca mărire, și prin ale sale împărătești arme de subt comanda înălțimei tale, cum și prin a înălțimei tale mijlocie și iubire de oameni, să ne izbăvim de gróznica primejdie a pierđărei, de care suntem îngroziți. Căci știut să fie Înălțimei Tale, că după biruința ce s'aú mai făcut în trecutele zile asupra Turcilor de către Kesariceștile oști, la locul ce se numesce Larga, trei ceasuri (r) mai sus de Eși, eri sambătă, April 8, aú venit aici în Iași un corpus de vro șasă șapte miî oaste Kesaricească, și fugând Turcii în gios căt mai era, aú prins Kesariceștii pe Domnul de aice *Alexandru Ipsilant* și-l țin în pază. Iar astă-đi ni s'aú dat respuns de la Polcomnicul Comandir, cum că nu are poruncă să sté aicea, ci iarăși fără zabavă iaste să se întoarcă înapoi cu corpusul său și cu Domnul robit. Deci de va fi una ca aceasta, cunoscut și știut iaste, că îndată Turcii și Tătarii ce sunt în părțile de jos a țarei, negreșit trebuie să ne iee în picioare și să pue sabie și foc ori pe unde vor ajunge. Ne rugăm dar iarăși din adâncul inimei, vërsând lacrimi cu jálnică plângere milostiviți-vé asupra a atâta norod creștinesc și izvăviți-ne cum mai îngrabă de obșteasca perđare ce ne stă asupră. Trimisul nostru carele va închina Înălțimei tale această smerită din partea noastră scrisore, are știința din destul, ca să arate Înălțimei tale, prin cuvënt, grija și teamerea noastră, cum și starea lucrurilor din părțile acestea.

Noi așteptăm cu insetată dorire, sosirea aicea cum mai îngrabă a *impărăteștilor* arme ca să ne isbăvescă de frica robiei varvarești a Agarineanilor. Nădăjduim să nu fie trecută cu vederea cérerea și rugămintea noastră celor de o credință supuși, și remănem, a Înălțimei tale către Dumneđeú smeriții rugători.»

Leon, Mitropolit Moldovei.

Din Iași Moldovei

1788. April 9.

Pré plecați slugi

(NB. Nu este altă semnătură).

No. 14.

Îndurătorule Monarh, apărătorule al Pravoslaviei!

«Tată suflarea norodului pravoslavnic și mai cu prisosință eparhiile aceste, cari au dobândit umbrirea apărării intru buna sa viețuire, se sprijinesc intru întemplătorele nevoi, și primejduitoarele momenturi din pragul pistolului vostru, neavând unde aiure atirna intru a sa mintuire. Césul acesta al întemplărilor acestor de acum ne face ca cu cele mai umilite glasuri să strigăm și să cerem cu suspinătoare lacrimare toți, noi Moldovenii, prin unite plecări, îndurarea Ta, apărătorule al nostru, *prin o sprijinire fără de mijlocire și trecere de vreme a armelor Tale cele pravoslavnice*, ca prin pajora ocrotirei semnului Împărăteștei vóstre măririi, să ferim o viață a noastră, care se învăluște în cugetările primejduirii și să rămăe iar a ruga pre atot Puternicul împărat pentru proslăvirea puterilor vóstre. Iar credincioșii pravoslavnicii Moldovenii cei cu bună cugetare și îndatorire vecinică, după starea ce de acum a Patriei noastre, după putere și ființa micșurării, însușind către gătirile celor trebuincioase ceea ce se va pute, și intru nevoi iarăși nădăduind la Îndurarea Vóstră, vom jărtvi cugetările noastre cele fără mărgenire către aceste apărătorii puteri, ce le așteptam către o ocrotire grabnică și lingă înălțarea glasurilor celor rugători. Pentru acesta cu sială cutezăm a adăogi: să fii milostiv a primi o mângăere a sufletelor noastre: trimeterea la picioarele pragului Vóstru a unei **Дипстацїи** (sic), pré bune, și credincioasă, cu nemărginirea mulțămirilor noastre celor lăcrămatore și cu năzuire la limanul Pravoslaviei, de la care se va încredința și pentru rivna noastră și pentru întemplătorele nevoi.

«A împărăteștei, monarhiceștii vóstre măririi pre plecații și credincioșii supuși».

NB. Acéstă copie de pe o petițiune trimisă de Mitropolit și Divan, nu are dată. Oribilul său stil ne permite totuși să înțelegem că Divanul cerea voea Împărătesei Rusiei să-i trimită o deputațiune și că o ruga să grăbescă a intra în activitate cu oștirile. Așa dar actul este din ajunul invaziunii muscălești.

No. 15.

Episcopulă Iacob de Huși, fugitū prin păduri cu alți ómeni, de frica Turcilor, scrie în 1788 Iunie 30, Mitropolitulă Sava și îi descrie gréoa situațiune din Iași și lipsa de sciri în care se află. Se rógă să fie întreținutū de cele ce se petrecū. Episcopulă Iacob dice că se vorbesce pe la Vasluiū de venirea la tronū a lui Manole Vodă (Roset) (No. 5).

Prea sfințite Stăpâne,

«Cu prea plecate matanii închinându-mă sărut cinstit blagoslovitorea drépta preosfinției tale.

Pré cinstita carte a preosfinției tale, scrisă din Iunie 28, astăzi Iunie 30 cu bucurie o am priimit și fôrte m'am bucurat că te afli preosfinția ta sănătos și în liniște, mergând bine până la mănăstirea Slatina. Noî cu blagoslovenia preosfinției tale până acum ne aflăm ședetori tot aicié în fundul Bretilei, însă alții din boiarî nimenî nu sunt aicié, că s-au împrăștiat cu toții care pe unde au putut. Înștiințări de aicié : pân acumî numai un pașa și cu Calga-Sultan dimpreună cu pah. Mihalache Manu sê află intrați în Ieși. Iar Hanu până acum se află tot peste Prut. Turciî din Ieși dic unî că se slobod în sus pân aprópe de Șipote și într'acoace spre noi încá s'au slobodit pân pe la Kelișoia, luând și vre-o câte va cădurî de vaci de pe unde au putut găsi și le-au dus la Ieși. Iată trimisei preosfinției tale suret de pe cartea ce mî scrie pah. Mihalache Manu, pe care i-am făcut și răspuns mulțămindu-î de acéstă carte cu mângâiere și cum că cu adevêrat eü mē aflu bejănărit în partea Cărligăturêi cu căți-va ticăloși de ómenî ce am putut scăpa, aflându-mē acum fugit prin pădurî, fiind împreună cu tot norodul îngroziî și la mare lipsă în cât au început unî să móră de fóme și nu pot eși de prin pădurî, că pe de o parte se slobod Turciî din Iași și apucă vitele norodului câte pot găsi și le duc la Ieși; pe de altă parte ne desbracă și ne jácuesc mulțimea tâlharilor și al ómenilor celor rēi ce se află în tóte părțile, aflându-ne în cea mai amară și ticălósă stare. Și că scoposul meü este ca să mē trag spre Huși și că am triimes și eü sureturî de bucurie și de mângâiere de pe acea carte a dumisale, pre la pădurî pe unde se vor putea găsi norodul bejănărit și acum de douē zile de când am trimis pe un ficior al meü cu răspuns la pah. Mihalache Manu și încá până acum n'au mai venit, ce a fi pricina nu pot să știü. Mi-au mai venit o înștiințare de la D-luî stolniculü Arghirache Cuza, de peste codru, că ieri Joî Iunie 29, i-au venit un răspuns de la un logofēt vechilul dumisale ce-l are la Vasluiü, cum că ar fi trecut vâtaful de călărași pe acolo în cai de olac înaintea Măriei Sale lui Manole Vodă, care au fost și dicând că póte să-l și întelnescă or pe la Bârlad saü pe la Tecuciü și de a fi adevêrat nu știü. Din sus nici de la o parte nici un fel de înștiințări nu avem nimica, pentru care mē rog preosfinției tale pentru ceva înștiințări de bucurie, ca dór ne vom mai mângâia și noi pe aicié în câtă vreme vom mai putē sta locului pe aicié. Osebit să fie poronca preosfinției tale către feciorî de la Sinestî, ca când oiü ave a înștința pe preosfinția ta să nu pricinuiască a veni la preosfinția ta, căci și

alaltă țeri i-am chemat pre toți aici și nici unul nu s'aū priimit să margă la preosfinția ta cu această înștiințare ce trimiseiū acum. Și cu acesta rămăiū fiind

A preosfinției tale pré plecată slugă

88 Iunie 30

Iacob, Episcopul Hușului»

Intr'un colț al paginei a 3 ca P.S. se mai adaugē :

«Dumnealū pah. Mihalache Manu đic că se află șeđetor in casele Dum'sale Vist. Matei Canta, puindu-și caii la ceair in grădina cea cu flori. Đic unii că de când aū mers răspunsul de la noi la pah. Mihalache s'aū pus străji turcești tarī prin prejurul Ieșului să nu se mai slobodă Turci pe afară ca să facă rău și nu știm de va fi adevărat așa.»

Acastă scrisore era închisă după cum se închideau scrisorile fără plic și sigilată cu cēră roșă cu pecetea episcopului, avēnd de a drepta și stānga mitrei literile : **ⵍ ⵎ**.

Formatul sigilului ceva mai mare ca o monedă de 50 de bani. Ca suportī scutului : crucea și cārja. Mobilierul scutului nu se pōte vedē bine.

No. 16.

Manole Vodă scrie Mitropolitului și boiarilor să se întoreă in țeră, in Iași. Mitropolitul răspunde, cu scrisorea sa (fără dată), arētând téma boerilor de a veni in țeră, ca să nu cađă in vr'o cursă a Turcilorū să-și pērdă viața, dar că vor reveni, însă «*să avemū de la Măria Ta milostivă sfātuire.*»

Prea Înălțate și milostive Dómne,

«Atāt din cele mai dinainte lumīnat cārțile înălțimii tale cât și din acesta ce ni s'a trimes acum intr'acēste đile, prea deplin am înțeles folositorele îndemnări ce ne faci Înălțimea ta prin părintești și stăpānești sfaturī, pentru să ne întorcem la locurile nōstre ca să stām împreună a căuta nizamul țerii, spre a se aduce la cea d'antēiū bine norocită stare, după cum iaste cel singur scopos și buna-voință a prea puternicului nostru Impērat și a celor de mulți anī stăpāni; noi prea Înălțate, precum am mai înștiințat Înălțimii tale, indestul cunōstem că la această hotărēire a dreptei socotelī, nu numai folosul și buna stare atāt a nōstră cât și a țerei ne îndemnă a urma, ce și acea mare datorie a supunereī nōstre pentru acele mari milostiviri care moși și părinții nōstri cum și noi am avut și avem de la prea înălțatul Devlet, nu mai puțin ne-

leagă. Dar fiind că noi suntem opriți aicea prin chipurile ce am arătat, n'am lipsit cu toate acestea pe sub cumpăt a face datoria noastră pre cât ne au fost în putință, sfătuind și îndemnând atât pe boierii de a doua stare cât și pe mazișii i locuitorii ce-au fost bejănăriți în părțile aceaste, din cari mulți prin indemnul nostru și prin arătarea celor din partea Înălțimei tale milostive făgăduințe s'au întors pe la locurile lor până acum, și socotim că și ceia-lalți ce au mai rămas se vor întorce fără zăbavă, iar acum eu împreună cu episcopul ce se află lângă mine, după ce am luat această de pe urmă carte luminată a Înălțimei tale, îndată am scris către D-lor boierii ce se află imprăstieți pe la deosebite locuri, ca să vie să ne adunăm la locul ce s'a socoti și sfătuindu-ne să ne luăm cuviincioșele măsurii, să punem în lucrare totă silința pentru să găsim chip și cale să putem scîpa, ca să năzuim la mila și acoperământul Înălțimei tale. Măcar că câtă jale și durere de inimă simțim oprirea noastră aicea, cu atât de multă gróză și frică suntem coprinși, ca nu cum-va întorcându-ne, să ne primejduim a cădea în urgia prea înălțaților stăpâni, de vor socoti că depărtarea noastră s'au făcut cu chip de hainlăc și nu de nevoe. Cu toate acestea închidend ochii și incredințându-ne la marea milostivirea și bunătatea cea creștinăscă a Înălțimei tale, tot chipul de silință vom pune, precum dicem, ca să scăpăm și să ne întorcem, avend după D-đeu întărite nădejdele noastre la acel ighemonesc curat sinidisis a Înălțimii tale, la care spânzurăm și viața și averea noastră. Și puind pe acelaș înalt Dumneđeu martur făgăduințelor ce am luat de la Înălțimea ta și judecător apărării și acoperământului ce nădăjduim de la mila Înălțimii tale. Decî dar acum mai nainte prin această smerită scrisore năzuind către înălțimea ta, cu multe lacrimi ne rugăm: Fii milostiv asupra noastră și asupra acestii ticăloasă patrii și cu chipul ce D-đeu va ajuta Înălțimei tale, apără-ne de primejdiele ce ne îngrozesc, ca de se va fi cunoscend asupra noastră vre-o socotélă primejditoare, să avem de la Înălțimea ta milostivă sfătuire (or cu ce chip se va socoti), ca să nu intrăm de voia noastră în primejdiile de care ne temem. Pentru care rugându-ne iarăși, rămânem așteptând cel de pe urmă răspuns stăpânesc al Înălțimei tale.

August 5, fără nici o semnătură, dar este copie scrisă tocmai din această epocă și de bună sémă din partea Mitropolitului solicitat de Manole Ruset, să se întorcă la Iași.

No. 17.

Manole Vodă a scrisu (văđurămă mai susu) boiariloră pribegișii să revină în țeră. Cum Muscalii nu se decideau a intra în țeră și iarna era pe aprópe, când nici atât nu puteau veni, boierii cu Mitropolitulu voru să aibă aeru de a se întorce în Iași, la domnia

lui Manole Vodă, ca să credă Turcii, că nu sunt haini și să cruțe țera până când muscalii se voru decide de a intra în primăveră.

«Printr'această scrisóre a noastră, nu lipsim a cerceta de bună sănătatea D-v., pe care Dumneșeu să o dăruescă d-tre de a pururea, insciințând pre d-tre și pentru noi că ne aflăm sănătoși, dar cu óre care parapon, mirându-ne de o mare tăcere ce vedem din partea d-tre, care tot felul de *ipopsie* ne pricinuește. Căci nu numai cea din dragoste și din legătura patriotismului îndemnare a ne da și noua óreș care idee (*ἡδέα*) de curgerea lucrurilor vedem că cu tot așu contentit, dar și la cele ce noi seriem câte odată d-tre, nu luăm (*ἄσων*) respuns. Și paraponul nostru nu póte fi de alt, de cât că vedem că vrémea tréce fără nici un rod din cele ce așteptam să căștigăm. Ne vedem și pe noi și totă țera, că nu suntem nici într'o stare și nici putem chibzui de ne-așu mai rămas nădejde de vreo adăpostire. Și fiindcă d-tre orí din aușiri prietenești, ori din judecata celor vėđute mișcări socotim că puteți a avé trebuincioșá știință asupra acestor aporii, noi necontentit am așteptat ca să fim împărtășii cu vreo înștiințare din partea d-tră. Cu tóte aceste iată că după cele din trecutele cărți a măriei sale lui Vodă, care sunt vėđute și știute de d-tră, trimetem la d-tre și pe acesta ce așu venit acu ca s'o vedeți. Înțelepciunea d-tre indestul va înțelege și cu adincime va judeca ceale scrisă, întinđend cugetul și cătră cele viitoare nestiute întâmplări, sașu mai ales, cătră cele ce și lucrurile ceste de față fac saș'prepue. Arhondes, noi cu toții ca unii ce suntem socotiți de pricinuitoři și a fericitei stări și a tristelor întâmplări a norodului, a căruia sórta ni-așu pus a fi cei întâi, și pentru carele ne așu îndatorit a avé totă privigherea cum că suntem legați cu o neapérată datorie și multă purtare de grije, nici într'un chip nu putem a ne lepăda. Decí dar, într'această dată nu lipsim a înștiința pe d-tră, că după întârzierea ce se veade că s'așu făcut până acum, iaste de prepus, că de se va face și vr'o poprire de acu înainte, negătirea celor trebuincioșá de ernat, va fi pricina de a nu erná ostile rusești în pământul Moldovei și nestând acelé, iaste cunoscut că nici aceste *Kesaricești* nu vor puté sta, și va remané țara deșchisá și lăsatá iarăși pe mânele Turcilor.

Ci dar, ca să nu pătimască ticăloșia cea mai deapoi, am socotit noi acești care ne aflăm în partea aceasta, că de vom puté găsi, să trimetem trei patru din boerii ce se vor priimi ca să mérgă la Eși, ca să s'auđă că așu mers din boieri. Dar la acesta cerem și sfatul d-tre de găsiți cu cale ca să se facă această *profilaxis*, sașu și din boerii ce se află în partea aceea pe vre unii cei veți socoti d-tre, puténd a-í indupleca să-í trimiteți ca să s'ntovărășască cu cei ce noi năđăjduim să putem găsi spre implinirea acesteí socotelí. Pentru care poftim ca far'de zăbavă să avem respuns împreună și cu niscai înștiințări ce

vor fi. De veți socoti d-tre veți arăta și Înaltului graf cartea această domnescă cerend și a înalțimei sale parintească sfătuire».

No. 18.

Ună altă documentă, din Septembrie 15, de la Roman, (fără anū) e o scrisore a generalului Feldmareșalului Spleni «cătře Cinst. d-lorū Boierū Divanului» din Iași. Scrie Divanului să nu se mai amestece în județele de dincolo de Siret ocupate de óstea austriacă.

*«Gheneral Feldmar. al Baron Spleni cătře cinst. D-lor Boerū
Divanului.»*

Cu mirarea mé am vėđut astăđi o carte a d-lor boerilor Divanului depreună cu un zapciū ce este rėnduit să vie aice la Roman și la Bacaū să zapciiască pe ispravnicī, pentru ĩmplinirea zeherealei și a fėnului ce s'aū orĳnduit aceste ținuturi, spre trebuința oștilor ĩmpėrătescī rusescī, poruncĳnd Divanul, cu un chip de őrare că ar fi în părțile aceste oștile ĩmper. Kes. māriri, la care osti nu puțin ajutor trebuie să deė acėstă țėră și mai ales la fėn, care de aiurea nu se pōte aduce, cum și la cară spre caratul zaherealei și altor trebuinciose oștilor; Pentru aceasta dar, pe zapciul ce s'aū trimis de la Divan asupra acestui ținut l'am trimis ĩnapōi, cāci ĩnsuși Divanul trebuie să socotėscă că ținut. aceste pe unde se află acum oștile ĩmpėr. Kes. Māriri, cum și ținuturile din sus, de unde necontenit se cară zaherea pentru trebuința oștilor și mai ales acmu nădăjduĳnd că far zabavă se va pogori și luminatul Prințip în părțile aceste, trebuie ținuturile: Herța, Dorohoi, Botoșani, Harlau, Suceava, Niamț, Roman și Bacaū, cu alte rĳndueli de cătře Divan să nu se supere, și de s'aū și trimis nescaī zapciī de cătře Divan ĩnr'acele ținuturi, nădăjduesc că ĩndată ĩi va chema ĩnapōi. Iar Divanul cānd nu va conteni și tot va cere rĳnduele de la ținuturile aceste arėtate (din carī noi nu vom conteni a lua cele trebuinciose pentru oștile nōstre), nu numai că ținuturile nu vor putė să rėspundă la douė părți, ce pentru cea deseવėșit stricăciunea lor, care trebuie să li se ĩntāmples, Divanul ĩnsuși va fi pricină.—Eū nădăjduesc, că ĩnșii D-lor boiarīi Divanului, asupra acesteī gĳngășe madea să facă obstesc și patrioticesc sfat și să pue la cale, ca să nu se de zăticnire ostilor la trebuințele ce sunt și mie să-mă de ĩn grab rėspuns la ce cale s'aū pus acėstă pricină, ca să pot lua păsurile méle. Cāci la ținuturile unde sunt oștile ĩmpėr. rusesți și care de acum cu ajutorul lui D-đeu se vor lua subt stăpĳnire, ĩntru nimica de cătře noi nu se supėră, după cum asupra dușmanului prietenesce unĳndu-ne batem rėșboiū, asemenea și pentru cele trebuinciose amėnduror oștilor trebuie țėra să ne deė

căduț ajutor. Asemenea s'aũ trimes înapoi pe zapeiul ce era rânduít la ținut. Sucevei și Niamțul, căci la aceste ținuturi acum s'aũ trimes esecuii de cătră mine, să aducă 700 cară pentru trebuința ridicărei corposului meu de aice. —Roman—Sept. 15. •

No. 19.

De la D-lũ Senatorũ Blancfort am dobânditũ unũ altũ actũ, de la «k. k. administrația a Romanului», prin care Răducanul Roset este rînduitũ ispravnicũ la ținutul Niamțului, împreună cu cinstitũ și credinciosũ D-luĩ Toderășco Balș biv vel Vornic. Actulũ e din 1789 Iunie 15 (4). Semnatũ de B. Metzburg.

Porunca administrațiunei din Roman, cătră mazilĩ, ruptași, slujitorĩ, vornicĩ și locuitorĩ din regiunea Moldovei ocupată de oștirea Austriace, din 1789, Iunie 15.

«De la Kesaro-Krãiasca administrație a Romanului».

«Socotinduse de cătră administrație, s'aũ rînduit pre cinstit d-luĩ Răducanu Roset ispravnic la ținutul Niamțului împreună cu cinst și credincios d-luĩ Toderășco Balș biv vel Vorn. căruia i s'aũ dat deplină învățatură ca să cumpănescă starea tuturor și să arėtuiască (архтѣакъ) pe toți locuitorĩ cu buna orânduială și dreptate, neasurind pe nimenĩ intru nimica preste dreptate. Să scrie dar și vóao (sic) mazililor, ruptașilor, slujitorilor, vornicilor, lőcutorilor de prin sate și tuturor altor ședători din ținutul Niamțului, să dați tótă ascultarea și supunere ce se cade ca unuĩ dregătoriu și ispravnic ce este orânduít, ca să pótă implini cu lesnire poruncile împărătești și slujbele trebuincióse a oștilor și a țerei întocmai precum îi (ї) se trimete poruncă. Căci pe cel ces (ѹс) va arėta nesupus și împotrivor are deseversită puteri ca să-i pedepseasă.

Iar de va fi mazil saũ de altă stare, s-ăl trimată aice cu vina luĩ în seris, ca să li să facă căduța certare spre pilda și altora.

Orașul Romanului.

1789, Iunie 15.

Semnat : B. Metzbourg

L. Sigil.
Céră roșă,
Vulturul
bicept.

No. 20.

Cu tóte frumoșele promisiuni ale manifestului, oștile rusesci intrate, curėnd, prin purtarea lor, provócă nemulțamiri. Mitropoli-

tulă intervine la șefii oștirea din județul Niamțului, să impedece oștirea de a maltrata până și pe preoți.

Eată acestă actă, ce am descoperită eă la 1886 în Archiva Mitropoliei împreună cu tôte cele-l'alte acte, unele publicate apoi în 1888 de d-lă Erbiceanu în Istoria Mitropoliei Moldovei.»

«Din partea Prea osvintitului Mitropolită al Moldoviei să se facă două cărți asemenea precumă s'ău scrisă măi giosă, însă rusește, una către Grafulă Simionă Romanovici Vorontovă și alta către Ión Ignatovici Polivanov Polcovnic de la Chiovski Kerasirskii Polc. Buna veste ce am luat pentru ipolipsis a numelui D-tale și pentru vrednicia ce ai însoțită cu liniștea blândeteloră, care către toți de obște arată dragoste și bună priință, ne-ău îndemnat a cerceta pe d ta : printr'acéstă părintescă a noastră scrisore, rugându-ți de la milostivul D-șeu, sporire întru câștigările cinstită, înmulțirea anilor și a bune norociri, cu împlinirea celor dorite și folositoare cereri : Iar de la smerenia noastră molitfă și archierescă blagoslovenie îți trimitem. Către acéstă, luând îndrăsneală dăm supărare d-t. înștiințându-te, pentru preoții și diaconii ce se află locuitori la ținutul Niamțului unde și comanda d-tale este așeșată la ernatec în anul acesta, care Preoții și Diaconi, precum ne-am înștiințat, sufăr ore-care supărări și silnicii de cătra unii din oșteni, ședând prin casele lor la cuartiruri și purtându-i și la podvodi cu carele, neavându-i nici la o deosebire din cei de obște prosti locuitori. Celor măi mulți li-ău luat fênul ce avea pentru hrana dobitocelor lor. Pe unii-i necinstesc cu ocări și sudalmi. Aceastea nu socotim că vor fi cu știrea saă cu voința d-tale, căci nici preoții cu prostia lor naă îndrăsnit ca să vie să arate Dum. nevoile ce pățimesc, la care nădăjduim că negreșit și-ar fi aflat mângăerea și apărarea lor. Fiind noi încredințați, că la întelepciunea d-tale indestul va fi cunoscut și știut, că partea bisericescă la fiește care loc și neam, iaste osebită cu cinstea sa din norodul cel de obște. Cum și aicea în țara acéstă, de când prin Dumnezeeasca Miloserdie, aă sosit armia împărăteștei măriri, Măria Sa Prea luminatul Feldmarșal prin ordenile ce aă dat aă arătat milostivire și apărare către partea bisericescă, și atăta

aicea la Iași, cât și pe la alte ținuturi afară, Preoții și Diaconii pe-trec fără de nici o supărare și casele lor sunt slobode de cuartiruri oștenești. Pentru acésta, poftim pe Dum. fiule, că și în partea acea să dai căđuta poruncă oștenilor să contenească acest fel de supărări de asupra Preoților, ca să-și pótă căuta cu cuviincioasa liniște de slujba rinduelei lor. Carī pentru facerea de bine și odihna ce vor cunóște, vor rămânea pururea îndatorați a ruga pre milostivul D-đeu pentru buna norocire și îndelungirea vieții D-t. »

No. 21.

Posedămú trei arzmagzare trámise la Pórtă pe timpulú acesta, între 1769—1800. Originalele fiindú la Constantinopole expedite, noué ni-a căđutú la mână numai copii după ele, unele chiar brulíonele cu corecturi, pe care nu aú apucatú a se pune nici data. Le dămú dară, care cum le avemú, fără a le precisá anul trámite-rei, anú care se póte pune de altmintrelea, de cercetători, cu óre-care aproximațiune.

Arzú. cătră Pórtă

«Noi pré plecații robii pré puternicii împărății : Mitropolit, Episcopii, arhiman-driții, egumenii, Preoții, boierii, boerănașii, capitani, Bulubașii și tot norodul memleketului Moldovei, supuși raele a pré puternicii împărății, cu tótă smerenia, credința și plecățiunea închinând acest plecat adevărat magzar, înscințam la înaltul Prag a împărăteștei măririi (a caruia putere să fie necurmată cu mărire și slavă în véci), că noi cariī din început din stremoșiī noștri suntem credincioși și supuși robii ai Prea puternicii împărății și neconținut am căștigat împărăteștile milostiviri, care tot deauna se revarsă asupra noastră a tuturilor, fiind umbriți sub aripele împărăteștei puteri, după cé neapărată datoria noastră pentru aceste mari daruri, tóte silințele și ostenelele noastre în tótă vremea le am jartvit spre împlinirea după puțină a celor înalte împărătești porunci, ce aú fost asupra acestuí pământ, atât mai înainte, cât și acu după ce s'aú deschis resboiul acesta (a căruia sfirșitul să fie spre slava Biruitórei măririi a prea puternicului nostru împărat), nevoindu-ne cu tótă osirdia, precăt ni-aú fost puțină sub povețuirea credinciosului supus al Prea puterniceii împărății, Domnul nostru, de la începutul resboiului până acum a respunde atât la darea rënduitelor zaha-rele, chereștele, care și salahori, pe la serhaturī, la gățirea celor trebuincioșe

conace și tainaturî, a înaltaților Pași și a altor agale și căpeteniî ostenești, cum și a însuși oștenilor ce le au fost și le sunt venirile și trecirile prin țera aceasta, și celor ce se află stătători, căroră toate cele trebuinciose de hrană li s'au dat și li se dau până acu. Inșă fiind că Memlechetul acesta și mai dinainte se afla struncinat și în slabă stare, pentru întemplările trecute, și mai ales pentru cé de călî-va anî nerodire cu îndestulare a zaharealei (după cum prin deosebită plecate arzuri am mai înștiințat la Prea Inaltul Prag), acum am ajuns cu toții la cé mai de pe urmă îngrijire și uimire, vedënd că Zaharéoa ce iaste trebuitóre împărătescilor oști, foarte s'au împuținat, iar mai ales orz n'au rămas nimic și nevoia silește a se da la căi în loc de orz, mălaiul și păpușoiul ce sint de hrana saracilor locuitorî, cariî pentru acéstă pricină a lipsei orzului și a împuținării zaharealiî, ne mai putënd suferi silniciile ce le fac oșteniî, s'au și împrăștiat de pe la céle mai multe ținuturi, fugind care în cotro au putut și ascundindu-se prin munți și prin codrii. De vrême că de la începutul oștirii și până acu, osebit de alte zaharéle și tainuri ce s'au dat din țară cu orînduiala, care sunt trecute la condică și osebit de cât au luat fără de orînduială, de pre unde au găsit, trecătoriî în sus și în gios oșteniî, numai suma orzului ce s'au dat prin rânduile în scris la toate conacele și tainaturile, coprinde soma de (*loc liber*).

Deci aflându-ne cu toții la mare îngrozire și temere atât pentru lipsa cé de istov a orzului de care nu mai avem să dăm, cât și pentru că fiind locuitorî împrăștiați, și trecënd vremea de acu a primaverei fără a nu se face de cătră dinșii trebuinciosele arături și semănături, dintr'aceasta trebue să urmeze în anul viitorî o strașnică lipsă de tot felul de pâne, în cât că nu numai la poruncile împărătești nu ne va rămâne chip a face trebuincioasa împlinire, ce și însuși tot norodul acestei țeri se va primejdi a peri de foame. Ci dar fiind vederată și cunoscută ca lumina soarelui mila și milostivirea prea puterniciî împărății, care dintru început au arêtat și arată asupra noastră a tuturor, îndrăznim și acum prin acest plecat și smerit arz a arêta starea ticăloșiilor ce ne au cuprins și a viitoarelor primejdii, de care suntem îngroziți. Pentru care cu toată smerenia și plecăciunea, ca nisce pré supuși și plecați robî ai prea puterniceî Impărății, vërsând lacrimi, cădem înaintea Inalt împărătescului prag și din adincul sufletului ne rugăm, ca să arête și acum asupra noastră obicinuită îndurare și milostivire, cu ajutor de la Prea puternicul Nostru împărat, a căruia stăpinire și putere să fie vecinicind întră necontenită slavă în veaci.

No. 22.

«Noi prea plecații și smeriții robî ai Prea puterniciî împărății, Mitropolit, Episcop, Arhimandriți, Egumeni, boiari, boerenași, căpi-

tanii, bulucbașii și alți zapcii, (sau Mitropolit cu totă partea bisericească și toți boerii) către înaltul și dreptul Prag și către luminatul și milostivul Scaun, prin acest al nostru plecatu adevăratu Magzar înteu facem ale noastre robesci smerite închinăciuni și diu adinecul inimelor mari mulțamiri pentru mila cu care cei de îndelungați ani stăpîni noștri au voit a ne milui, din D-deescă însuflare fiind îndemnați a orîndui Domn otcârmuitoru pămîntulu acestuia pe credinciosul supus al Prea puternice Impărății Alexandru Ipsilant Vodă, carele dintru începutu s'au arătat cu credincioasa rîvnă la cele îndatorite slujbe către prea înaltul Devletu și forte cu mare dreptate și milostivire au chivernisit pe supusa Impărăteasă raia, în cea-l'altă domnie a sa ce au domnit în megieșa noastră țeră muntenescă, fiindu domn plin de mari daruri și îmbogățitu întru a minței iscusință și înțelepciune, prin carele nădăjduim să se reverse și către această țeră a pămîntulu Moldovei cele mari milostiviri și apărări ale Prea puterniculu nostru Impărat. Pentru care de apururea cu mulțamitoriu cuget rugăm pe dătătoriu a toate bunătățile Dumneđu ca să fie și să păzescă pe Prea puternica împărăție întru cea de îndelungați ani mărirea și slava sa. Către acesta luând noi smeriți robi ce robescă îndrăznělă, facem plecată însciințare prin acest smerit al nostru *Magzar* celor de mulți ani milostivi stăpîni ai noștri, că țera acesta a Moldovei pentru multe nestatornicii ce pătîmesce de la o sémă de vreme și mai alesu pentru ce mare lipsă de rodirea și stricăciunea a totu felulu de pîne ce s'au întemplat în anul trecut la cea mai multă parte, au rēmas totă raiaoa acesta la o stare forte slabă, pătîmind cei mai mulți locuitori întru multă sărăcie și lipsă, în cât de abia potū suferi petrecerea ȓilelor lor. Drept aceea, din partea a totă obștea acestor smeriți supuși a prea puternicului Impărății, cu toții cădēnd la pămēnt și vērșāndu lacrimi, facem rugăminte cătră înaltul și dreptul scaun, să se milostivescă milostivii stăpîni noștri asupra acestei nevoiașă și săracă țeră și să i se facă ușurare de cele peste puțința grēle dări și mai alesu a multelor havalele de zahirele, chereștele, salahori și alte mari angării care necontenitū

în tótă vremea se cer și se rënduescū pe la Șarhaturile de prin pregiur, la care n'aū mai rēmas puțină lōcitorilorū acesteī țēri ca sǎ pōte rēspunde, aflāndu se cu toți (precum arētam) la fōrte slabă și ticālōsǎ stare. Decī dar iarășī adāogām smerita și cucernica rugāminte a nōtrǎ, ca sǎ nu fim trecuți cu vederea și neinpǎrtășīți cu aceste cerute mari mile de la marele nostru și milostivulū împērat, a cǎruia santul D-đeū sǎi vecinicēscǎ Inaltul Devlet intru mari slave și norociri de apururea. Și așa aceste împārātescī milostiviri ce se vor revārsa asupra nōtrǎ robilorū sēi unite fiind cu vrednica și drēpta chivernisire a Domnului, care s'aū orinduitū, suntem bine incredințați și nǎdājduți cǎ cu vremea (saū în puținǎ vreme) sǎ vie țēra acēstǎ la cea mai bunǎ și norocitǎ stare sub umbra ce putērniceǎ a milostivirei Impēratului nostru și sub povēțuirea cea vrednicǎ a credincios slugēi sale Domnului ce ni s'aū orēnduit. Și în tótă vremea vomū pǎzi nestremutatǎ cǎtre prea inalt Prag a milostivi stǎpāniū nostri, cea prea deplin credința și supunere, carele avem moștenire de la strēmoșii nōstri implinind cu tótă osīrdia ca niște drepti credincioși raiale tōte cele dupǎ puțința nōtrǎ poruncǎ a Prea puternicei Impērății pānǎ la cei mai depǎrtați urmași ai nōstri».

No. 23.

«Prin acest al nostru plecat și adevērat Magzar, arātām la pragul inaltei împārātescī mǎriri, care sǎ fie nebiruitǎ în veci, cǎ in-sciințāndu-ne acum de la Domnul nostru pentru cea dupe tótă dreptatea vestire a resboiului cǎtre vrājmașul și neprielnicul prea puternicei împārății, cu toții am ridicat mǎnele cǎtre cer rugāndu-ne pentru îndelungata statornicie prea puternicului nostru împērat, și pentru ca sǎ arate biruitoare urmele putereī sale, impilāndū și supuind sub picioarele lui pre tot vrājmașul și impotrivnicul, bucurāndu-ne atāt de împērātescul firman cāt și din viu glasul Domnului nostru, pentru cǎ voința și vrerea curgēnd din nemārginita milostivire a împārātescēi sale mǎriri, ieste sǎ se pǎzēscǎ *Keleriul* acesta de tótă stricāciunea și supērarea; și ascultānd cu tótǎ luarea aminte

câte altele s'au ȃis pentru ȃndatorita creȃinȃa nȃstră Ńi sãvêrŃirea ȃmpãrãtescilor porunci ȃndatã am ȃncredinȃat Ńi pre Domnul nostru pentru gata plecarea nȃstrã Ńi pentru cea desêvãrŃit smeritã sir-guinȃa nȃstrã, care ne-am rugat ca sã o arête Ńi cãtre ȃlaltul prag. Dar n'am lipsit Ńi noi ȃnŃine prin acest al nostru smerit Magzar, ȃngenunchiãnd, sã aducem pentru acêstã nemãrginitã milã, cele dintru adãncul inimei ferbinȃi smerite mulȃmiri Ńi cãdênd sã ne rugãm, ca dupê cum dintru ȃnceput strãmoŃii nȃŃtri saũ umbrit sub umbra Ńi ocrotirea ȃmpãrãtescei mãriri, aŃa Ńi noi sã ne ȃnvrednicim bogatelor ȃndurãri a milostivirei Ńi purtãrei de grije a puterei sale. Pentru care ca niŃte credinciȃse Ńi mulȃmitȃre slugi, rugãm pre Dumneȃeũ sã nu ridice de-asupra nȃstrã iubirea ȃmpêrãtescei mãriri, ca fiind asupra nȃstrã acêstã ȃmpãrãtescã ocrotire, miluire Ńi umbrire, sã rêmãnem nesupêraȃi Ńi ȃntru odihnã, ca sã putem, sêvãrŃind ȃmpãrãtescele porunci, sã aducem cãtre St. Dumneȃeũ necontenite rugi pentru ȃndelungarea Mãrirei sale.»

No. 24.

16. Intre documintele breslei Ńangãilor din T. Ocnei (Moldova) este un act internaȃional din 1792 Noemv. 14, datat din Fãlticeni, semnat de Nicolai Hangeltan Ńi Hatmanul Lupu Bals, ficsãnd hotarele (prin o comisiune Turco-Austriacã) despre Transilvania «de la locul unde Moldova se atinge cu Valahia pãnã la Bucovina,» (veȃi condica de copie de acte ale Ńangãilor, act. No. 42).

